

ELŐFIZETÉS

ELYVEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VEHÉKEN:
Egy évre ..... 20 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

MEGJEGYZÉSEK:
4-hetesben heti sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.
Nyitómér 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, július 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelk: Az „önzetlen“ kincstár.
- A képviselőház ülése.
- A szerb események.
- A halálkő pápa.
- Pör egy kritika miatt.
- Párbajozó szerkesztők.
- A pécsi esperes belkutatása.
- A Hadik-huszárok elhelyezése.
- Aradi községi iskolák értesítője.
- Egy orosz nagyherceg regénye.
- A regruta polonja.
- Tárcs: XIII. Leó pápa. Irta: Vetési.
- Csarnok: A doktor úr. Irta: Szabó Ferenc.

Az „önzetlen“ kincstár.

Arad, július 7.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter legújabb rendelete folytán a vasárnapi munkaszünet, a kereskedelmi világ osztatlan öröme, megváltoztatott. E változás főként abban nyilvánul, hogy a munkaszünet általánosított és a lehetőség szerint egész napra elrendeltetett.

Köszönet illeti a kereskedelemügyi minisztert e nagyfontosságú rendeletéért, mert százezrek hálálkodnak, hogy megkapták a várva várt teljes vasárnapi nyugvó napot.

„Nincsen öröm, ürm nélkül“ tartja egy közmondásunk és ez jelen alkalommal be is bizonyosodott.

Az eszme, hogy mindazok, akik egész héten át a kenyérkereset nehéz és fárasztó munkájával vannak elfoglalva, a vasár-

napi napot családjuk körében — menten minden dologtól és gondtól — tölthessék, lélekemelő; a módozat azonban, a melyet az állam a keresztülvitelben érvényre juttat, egyszerűen bosszantó.

Talán sehol a világon nem érvényesül az enyém és tiéd közötti különbség oly szembeszökően, mint e rendelet ama kitételénél, amely oly üzletekre vonatkozik, amelyek egyéb árucikkek árusítása mellett m. kir. dohány- és szivar-eladással is foglalkoznak.

Itt egész határozottan eltiltja a rendelet az egyéb cikkek eladását, ellenben megengedi az állam által monopolizált szivarok értékesítését.

Hogy mely okból kiindulva született meg az a ferde nézet, amely ily éles különbséget tesz az enyém és tiéd között, azt nem tudjuk, de valószínű, hogy ezen intézkedésnek a *filléreskedő politika* a rugója.

Azt hiszi talán a kereskedelemügyi miniszter ur, hogy a munkaszünet alkalmával megengedett szivar-eladás által nagyobb forgalmat fog elérni? Határozottan állithatjuk, hogy *nem*. Mert minden dohányos ember, ha tudja azt, hogy délelőtti 10 órától kezdve szivart többé nem vehet, akkor annak beszerzéséről bizonyára már jóval előbb gondoskodni fog. E tekintetben tehát nem kell félni, hogy a dohányjövédék csak egy fillérrel is megcsappan. Legfeljebb hozzá szoktatná az állam polgárságának legnagyobb részét a rendszeretethez és előrelátáshoz, amely abban

nyilvánulna, hogy a dohányos emberek szükségletük beszerzését nem hagynák az utolsó percre.

Helytelen az államnak ez az intézkedése már azért is, mert ő van első sorban is annak ellenőrzésére hivatva, hogy a lakosság a törvényeket és rendeleteket pontosan betartsa.

Ha már most az állam oly irányu intézkedéseket hoz létre, amelyek önként nyújtják és mintegy sarkalják a kereskedőt a törvényszegésre, akkor nem szabadna a törvény ellen vétőket büntetéssel sújtani!

Már pedig a dohány-árusítás megengedése ugyszólván kényszeríti a kereskedőt a törvény be nem tartására és a mi a legnagyobb baj, megteremti a piszkos versenyt.

A kereskedői osztály legnagyobb része — az ugynevezett szatócsok — ugyanis a dohány árusítás kedvéért nyitva tartják az üzletüket egész napon át és így bizony megesik, hogy egyik-másik állandó vevőjüknek meg nem engedett árucikkeket is kiszolgáltatnak. A szatócsok egyik része ezt kényszerűségből teszi, mert nagyon valószínű, hogy az áru ki nem adása által vevője nehezteletését vonja magára és ez minden bizonynyal anyagi károsodásával fog végződni. A másik — és azt hiszem nem tévedek, ha azt mondom — a nagyobb része már eleve is azon célzattal tartja üzletét nyitva, hogy a vasárnapi munkaszünetet üdülésre felhasználó ver-

XIII. Leó pápa.

A 263 pápa között XIII. Leó a harmadik, ki 25 évet ért meg a pápai trónon. *Szent Péter* apostol 34, *Pius* pápa 32 évig, VI. Pius már csak 24 évig s 8 és fél hónapig volt az egyház feje.

Ez a hosszú idő azonban nem volna olyan nevezetes, ha *XIII. Leó* egyénisége nem adott volna neki világtörténeti jelentőséget; de alatta a katolicizmus olyan evolúcióba jutott el, a mely mindenkorra az ő nevéhez lesz kapcsolva.

Könnyű volna e helyen statisztikai adatokat állítani össze arról, hogy *XIII. Leó* alatt mennyire terjedt a katolikus vallás. Mennyivel több püspökséget alapítottak, mennyivel több helyen hirdetik vad és kevésbé vad népek között a keresztény vallást. Azután elmondani, hogy elődje: IX. Pius intranzigenciája mennyi bajt okozott. Összeveszett csaknem az az egész világgal, s XIII. Leónak évek bölcs és mérsékelt politikájára volt szükség, hogy megelégedéssel és büszkeséggel tekintsen a pápaság helyzetére.

Nagy egyéniséggel lévén dolgunk, mind ezen nem is csodálkozunk, csak bámuljuk azt, hogy miként fejlődött azzá, a mi lett. Aprólékos viszonyok között növekedett föl, csaknem kisszerűek voltak későbbi viszonyai is, míg nem a pápai trónra került Csak epizódyszerű életében az az egy két esztendő, a melyet nuncius minőségében töltött Brüsszelben. Kisebbszerű

kormányzói állásai pedig a régi egyházi áliamban, mondjuk: főispáni rangban voltak.

Anagni városka főteréről át lehet tekinteni Latiumnak másik, nem kevésbé szép felét. Ez a hernik-fészek, a mely már a legidősebb rómaiakkal veszekedett, mint aprócska egyházmegye négy pápát adott az egyháznak. Az ötödik volna XIII. Leó, s a legnagyobb közöttük III. Ince.

A főtértől mérföldekre tekintélyes hegy látszik, a mely elődi *Carpineti*-t, a pápa szülőhelyét. Róma vidékén százával akadnak ilyen apró faluk, egyformán banálisak s egyformán piszkosak, s csak annak nem banálisak, a ki először fordul meg bennünk.

A földesur benne a *Pecci* grófi család, a melynek fia, *Joakim*, a mostani pápa. A holdjait ősidőktől fogva legfőleg százával mérhette, s az egy-két emeletes házához, illetőleg palotájához hasonló ugyancsak százával akad Róma környékén. Most azonban *Carpineti* különös tisztasággal és vízvezetékekkel dicsekszik. A pápa adta néhány százezer lira elég volt a falut költései között elsőrangra emelni.

A behódolt arisztokraciát I. Napoleon mindig szívesen alkalmazta, s így lett Joakim apja ezredes a napoleoni hadseregben, a mit később nem a pápahűségének előnyére számítottak föl.

Kevés egészséget, de annál több eszt hozott a világra a gyermekgróf; abban 94 esztendeje mellett soha nem volt nagyobb része, de az utóbbi folyton növekedett a földadatokhoz

képest, a melyek pályafutása alatt vártak rá. Nem egyszer emlegette a pápa mosolyogva, hogy neki nincs olyan fiataltsága, a melyre bünbánattal kellene visszagondolnia. Születése óta teljes és aprólékos következetességgel kellett gondoznia egészségét, s 68 éves korában körülbelül gyöngébbnek és betegesebbnek látszott, mint utolsó éveiben.

Nevelését kezdettől végig jezsuiták vezették. S alig lett pap, néhány év alatt tüneményes pályafutást végez. Ez azonban csak nekünk tűnik föl ilyennek. Rómában nem tartozik a tüneményes ritkaságok közé, ha valaki 30—32 éves korában püspök lesz, vagy 34—38 éves korában pápai nuncius. A közelmúlt példából csak *Rampollát* vagy *di Rendét* említjük föl, a többieknek neve kevésbé lévén nálunk ismeretes.

A kisszerű *carpineti* viszonyokból kinöve *Pecci* Joakim gróf rövid néhány év alatt *beneventói*, majd *perugiai* kormányzó lett. Mindkét helyen sok gondot okoztak neki a *carbonárók*, a kik a pápa világi uralma ellen esküdtek össze és a *brigantik*. De nem sokáig vesződik ezekkel az otthoni aprólékos viszonyokkal. *XVI. Gergely* pápa kegye világot látni elküldi nunciusnak a fiatal, alig másfélévtizedes álami életet élő Belgiumba, egy-két évnél tovább itt sem marad, de felhasználja az alkalmat, hogy kézcsoakra menjen Londonba, az akkor passzonyi virágkorát látó *Viktória* angol királynőhöz.

1846-ban IX. Pius kerül a pápai trónra, s

senytársa rovására az eltiltott cikkek eladását is rendszeresen üzze.

— Mi következik most már ebből? — Első sorban is az, hogy állam törvényei ki-játszatnak és erre az állam maga nyújt módot, másodsorban pedig az, hogy vagy megtartja a kereskedői osztály egy jó része a munkaszünetet és ekkor megszületik a piszkos verseny, vagy pedig éppen e verseny meggátolása céljából lemond a pihenésről és egész héten át szakadatlanul végzi robotmunkáját.

Azt hisszük, az államnak e törvény létesítésével nem lehetett az a célja, hogy ezek közül az okok közül csak az egyiket is érvényre juttassa, hanem bizonyára az, hogy minden egyes polgárnak biztosítsa a vasárnapi munkaszünetet.

A tarack-ütegek beszerzésénél filléreskedjék az állam, de ne a munkaszünet rovására akarjon meggazdagi.

A kereskedelmi szakegyesületeknek a kereskedelmi kamarákkal egyetemben vállaltatva kellene azon működni, hogy ez a sérelmes rendelet a dohány-árusításnak munkaszünetes napokon való megszüntetésével módosíttassék. K. M.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 7.

A folyosót két dolog foglalkoztatta: a függetlenségi párt leszerelése és a Fenyő-Pályi ügy. Mindkettőt befejezetlennek tartják. Kossuthék csendesen viselkednek ugyan, de az obstrukciót még csinálják Csávolszkyék; segédkeznek neki Ráth, Nessi és Lengyel. Mégis aligha tart sokáig ez az obstrukció, némelyek egy hetet, mások két hetet szánnak neki.

A Házban történt kínos botrányból eredt affér gyorsabban intéződik el, már ma megverekeznek a két szerkesztő. A felek is, a segédek is meglehetősen feltűnést keltve jártak keltek a folyosókon. Pályinak Gajary Géza és Lónyay Géza a segédei. Fenyőnek Komjáthy Béla és Barta Odon. Allítólag még délben verekszenek, de ezt soha nem lehet biztosan

tudni. A parlamenti segédek mindig titkolják az időt és helyet.

Egyébként a függetlenségi párt tegnapi határozata mégis visszahozott valamit: a kedélyességet és a vidámságot. A folyosón már sokan tréfáloztak és a békés szélballak Olay Lajossal évdtek.

Az ülés elején történt azonban komoly dolog is: ez Hegedüs Sándor felszólalása volt. Hegedüs Sándort egyre bántalmazzák bizonyos oldalról. E vádaskodásokra és gyanúsításokra ma élénk rokonszenv és tetszés mellett válaszolt Hegedüs Sándor. Az ülés többi idejét az obstrukció vette igénybe.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác és Láng Lajos miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

(Hegedüs Sándor tiltakozása.)

Hegedüs Sándor volt keres. miniszter a napirend előtt szólal fel és reflektál Zboraynak szombati interpellációjára. Ugy abból, mint Rakovszky közbeszólásaiból azt következteti, hogy az interpelláció róla szól. Zboray gyökeresen tévedett. Mert ez a szerződés, a melyről szó van és a melynek egy pontját kifogásolták, nem az ő műve, hanem Baross Gáboré. De ezt helyesnek, célszerűnek és hasznosnak tartotta és hogy igaza volt, bizonyítja az óriási déligyümölcsforgalom, a mely azóta beállott. Különben pedig, ha valaki banknál működik, az még nem diszkvalifikál abban, hogy bármely szolgálatra alkalmaztassék, ha tehetsége és szelleme van. Az 1898 iki szerződés sem a szülő műve, mert csak 1899 ben lett miniszter. Rakovszky azt is mondta, hogy könnyű a banknál levőknek, mert tudják az állam titkait. Becsületes ember megtartja esküjét és bármily állásban volt azelőtt, mielőtt állami szolgálatba lépett, eskü alatt tett hitét meg nem szegheti és oly titkot, a melyet állami hivatásában tudott meg, egyáltalán el nem árulhat. Ennek következtében ünnepelesen és határozottan kijelenti, hogy tiltakozik minden célzás, vagy feltevés ellen, ha esetleg reá vonatkozott. (Élénk helyeslés jobbról.)

De nem akar elődjeire sem árnyat vetetni, mert jóhiszeműségük kétségbevonhatlan.

A mely rendeletet pedig a szülő bocsátott ki annak idején, az éppen a szigorú ellenőrzésre vonatkozott. A mi később történt, arról nincs

tudomása. Ha az ellenőrzést ki akarták játszani, helyesen járt el Láng miniszter, ha a legszigorúbb eljárást követte. Zboray felszólalásában és Rakovszky későbbi megjegyzéseiben politikai tendencia is volt, mert a szabadelvű rendszert is vádolták. Az ilyen invokatívákra az ember rendszerint valami gorombasággal felel és az úgy el van intézve. De ettől a sablontól eltér. (Helyeslés.) Meg akarja fogni Rakovszkyt. Felkéri a kereskedelmi minisztert, hogy mi az (Hegedüs) egyéni működését illeti, engedje meg bárkinek a legszélesebb vizsgálatot és az aktákba való betekintést. Kéri Rakovszkyt, ejtse meg így a vizsgálatot, mert bár ez rendkívül dolog, de néha az egyéni integritásszemponjtjából erre szükség van.

De itt az is felvetetett, hogy valaki előnyöket biztosít a nemzet rovására és hogy gazdagodik. Ez a legvakmerőbb gyanúsítás. Nem akar előbb sem affért csinálni, hanem — talán barátai ezért szemrehányást fognak tenni neki — újabb vizsgálatot ajánl Rakovszkynek és Zboraynak. Vizsgálják meg 20 év óta összes könyveit, felhívja a jelzőlog bankot, a hol csekély vagyonát kezelik, bocsássa rendelkezésre bárkinek az adatokat, vizsgálják meg terheit és jövedelmeit és azok forrását és ha csak egy fillért fognak találni olyan forrásból, a milyenre itt céloztak, elfogadják a vádat és aláveti magát bármily elítélésnek, de ha ezt nem találják, akkor megköveteli, hogy mondják meg egészen őszintén, hogy ez egy szándék nélküli összefüggéstelen pikantériából előállott invektiva, a melynek abszolúte semmi alapja sincs és a melytől egyszerűen elfordul. (Élénk helyeslés jobbról.)

(A miniszterelnöki program.)

Ráth Endre bizalmatlansággal viseltetik Khuen iránt. A nemzeti vívmányokért folytatja a harcot. A tegnapi függetlenségi párti határozat után az ő szava nem sokat jelent. Am gömbölyítsék be a harci zászlót... (Zaj.)

Csávolszky: Dehogy gömbölyítjük.

Nessi: Csak most bontjuk ki!

Ráth Endre: De gondolja meg a miniszterelnök, hogy ez a nemzetet csak igazsággal lehet megbékíteni. A nemzeti jogokat meg kell adni. Nem veszi tudomásul a programot.

Holló Lajos szerint a nemzeti vívmányokról van szó egyrésztől, másrésztől az új kabinet programjáról, illetve szándékáról. Neki nincs kifogása Héderváry személye ellen. Elismeri, hogy mint az országgyűlésnek tagja, kontaktusban volt a magyar politikával, de nem ismeri el azt, hogy a szabadelvűpárttal is szoros kontaktusban volt, mert 1894 ben a szabadelvűpárt egyhangulag utasította őt vissza.

első gondja visszahívni Pecci Joakim grófot brüsszeli állomásáról. Rövidesen megteszi perugiai püspöknek, 1853-ban pedig kardinálisnak is, de mindvégig, negyedszázadnál tovább hagyja abban az umbriai fészekben, a milyen püspöki székhely műtörténeti szempontból ugyan kevés van a világon, de végre is fészek, aprólékos egyházmegyei és még aprólékosabb kisvárosi viszonyokkal.

Itt aztán Pecci püspök kezdett öregedni. Püspöktársai hódolattal környezték, egytől-egyig pápának kívánták. Agrarius vergiliusi örömeiket sem vont meg magától, s legszívesebben rándult át a szomszéd Assisiba Landi püspökhöz olaj- és borszüretre, de annál kevesebbet Rómába, s csak a legnagyobb egyházi ünnepekre, így került a neve egy másik Pecci bíborossal a Péter-templom szentélyének márványtáblájába, a mely az 1854. évi Szűz Mária dogmát örökíti meg.

Pecci, a perugiai kormányzó és Mastai-Ferretti, spoletói érsek, a későbbi IX. Pius pápa, szomszédok voltak; bár az érsek már elkészült onnan. Annak a szomszédoságnak nyilván kellemetlenségei akadtak, s ezekért maradt amaz mint bíboros püspök Perugiában, a hol végig kellett szenvednie az olasz szabadságharcot, s a vele járó papfalást, meg papellenes brutalitásokat.

De még sem maradt eltemetve. Hire, neve mindjobban terjedt Európában is. Szelid lelkületű, nagy eszű és nagy tudományú férfiúnak kezdték ismerni. Máltósággal került ki a konfliktusokból, a melyeket ő is végig harcolt olasz hatóságokkal. IX. Pius utolsó éveiben már nyíltan rebesgették Rómában, hogy Pecci Joakim lesz az új pápa. S a rebesgetés áttörte

a Vatikánnak vastag falait is. IX. Pius mind többet hívta őt Rómába, mind többször használta a tanácsait, s ezzel a jólelkű intrikusok munkájának is vége szakadt, akik évtizedeken át tudtak a két kiváló egyházfőjedelem közé áttörhetetlen falat állítani.

Perugia alatt a Trasumenus-tó és Assisi felé jámbor lassúsággal dőcög a vicinális. Az aggastyán vasuti kalauzzal volt tehát alkalmam egyházpólitikai dolgokról beszélgetni.

— A *cardinale Pecci* mindig én igazítottam be a kocsijába, de már az a sűrű római utazása nekem is gyanusnak tetszett. Egyszer azután (ez az igazi tallán jó kedv és konfidenskedés!) így szóltam hozzá:

— Az egész környéken beszélnek, hogy *Vostra Eminenza* lesz a pápa. Pecci mosolygott, s csak ennyit mondott: de akkor nem térhetnék vissza kedves Umbríamba!

— Következett az 1878. évi pápaválasztás, — folytatta az öreg. — S akkor Rómában rámköszönt a kardinális: *A rivederei!* A viszontlátásra, amire én szomorúan csak azt feleltem: — *Mai La rivedro fuori del Vaticano!* Soha sem látom viszont a Vatikán falain kívül! Jól jövedőitem. Pápa lett belőle, megküldötte az első nagy aranyemlékérmet, s a fiamat püspöknek nevezte ki.

Az öreg konduktor azonban annyira ragaszkodik Umbríához, hogy még két év előtt fiatalcs munkakedvvel járt a foligno terontolai vonalon.

1878. február huszadikát megelőzőleg alig harminc órát töltöttek a szavazással a kardinálisok; rövidesen meg lett a kétharmadnyi szavazattöbbség, s Pecci Joakim gróf, perugiai bíboros püspök fölvetette a *XIII. Leó* ne-

vet. A nagyhatalmak és a katolikus hatalmak meg voltak elégedve a választással, kik következő jelentéseiből évtizedek óta ismerték kiváló egyeniségét.

Az akkor 68 éves pápának nem jósltak hosszú életet, de ő bizott benne, s a pápai politikáját is meglehetősen hosszú időre rendezte be. Rövid néhány év alatt végét tudta vetni a német kulturharcnak, felszabadította a katolicizmust a feudális és monarchikus békóktól, keresztény demokráciát és szocializmust tudott teremteni. Szóval bölcs mérséklettel és diplomáciai tapintattal bele tudott nyulni az egész világ sorsába.

Mindez okozta azt, hogy századokon át kellene az egyház történetében visszamennünk, hogy tekintély és tehetség dolgában a XIII. Leóhoz hasonló pápára akadjunk. Ész dolgában nem fogható hozzá a sok viszontagságot ért VII. Pius pápa. A kor szükségéinek fölismerésében, nagy tudományban, egy szóval: modern lelkületben csak XIV. Benedekkel hasonlítható össze, akitől immár másfél évszázad választ el bennünket.

Egyet azonban nem sikerült megoldania XIII. Leó pápának: a római kérdést. Nem ismerie el az olaszok római uralmát, az örök város lealacsonyításának tartotta, ha azonkívül, hogy a kereszténység fővárosa, Olaszország fővárosa is akart maradni. Ezért nem mozdult negyed százada a Vatikánból, s ezért nem fogadott el az egyházi állam elvétele fejében az olasz kormánytól egyetlen csemetemót sem.

Megvolt alatta többfajta reménysége a békekötésnek. Egyik sem teljesedett be. Az olaszok nem voltak hajlandók Róma mellől

Szól ezután hosszabban a katonai kérdésekről és azt vitatja, hogy a nemzetnek az 1867. XII. t. cikkben biztosított jogait meg kell adni és hogy ezek megvalósítása nélkül béke nem lesz. A miniszterelnök beszédei őt ki nem elégítik. A nemzet és a dinasztia közötti viszonyt a katonai kérdések elmérgesítik. Nem hiszi azt, hogy erőszakkal akarnának kormányozni Magyarországon. Ha a Házat ex-lexben fel is oszlatnák, célt nem érnének el vele, mert a megyék megtagadnák a választást. Ép oly kevéssé lehetne erőszakkal ujoncozni és adót szedni. Végül határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a válság csak a nemzeti engedmények megadása által oldható meg. (Helyeslés bairól.)

Elnök az ülést felfüggeszti.
Szünet után

(Személyes kérdés.)

Zboray Miklós személyes kérdésben szólal fel. Szerinte Hegedüs előadása nem fedi a tényeket. Baross nem szabad a vitába belevonni. Az 1898-iki szerződést Hegedüs alatt kötötték meg.

Hegedüs Sándor: Nem áll! Nem áll!

Zboray: De tudott róla!

Hegedüs: Nem tudtam! Nem tudtam!

Zboray a kereskedelmi társaságokról azt mondja, hogy emberek formális tanácskozást tartottak, miként játszik ki a törvényt.

Rakovszky hasonlóképen személyes kérdésben szólal fel, hogy igazolja közbeszólásait. Hegedüs huszonhárom banknak volt igazgatósági tagja és a pénzügyi bizottságban azon javaslatokat tárgyalta, melyekben a vasuti igazgatók koncessziót kapnak. Lehetetlen ilyen helyzetben vagy az államot, vagy a bankot meg ne károsítsa. Indítványozza, hogy a okkott miniszterek 8 évig ne léphessenek vissza a bankokhoz.

Hegedüs Sándor: Egy oly intézetnek sem tagja, hol az államtitkokat felhasználhatta volna.

E személyes ügyek letárgyalásával az ülés véget ért.

A szerb események.

(A radikálisok vizsgálja. — Sikksztással vádolt metropolita. — Anglia föltétele. — Választások. — A királyné yachtja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 7.

Szerbiában megint nagy a baj és zenebona. A radikálisok egymásnak a hajában vannak. Nem nyílt vizsály tört ki közöttük, ha-

tágitan, de azért minduntalan fölmerült a békekötés lehetősége. A legutolsó fázisát kifejti egy tavaly nyáron megjelent füzet, a mely láthatólag a Vatikán jóváhagyásával készült.

Ez a néhány szó fejezi ki a füzet irányzatát: „A béke föltételei — írja, — nem lesznek sem lehetetlenek, sem nehezek, sem fájdalmasak, sem kellemetlenek, sem becstelének.” Ez a fogalmazás azonban nyilván tulságosan diplomatikus. Azt bizonyosan nem lehet belőle kivenni, hogy vajjon kívánt volna-e a pápa valami tiszteletbeli állást a modern Olaszország keretében. Másrészt olyan szerény az a fogalmazás, hogy bizonyosan nem jelenti a régi egyházi állam restaurálását. E föltét már végigjárta a világtörténet, s csak korlátolt és szűk látókörű vaskalaposság remélheti az újra való megvalósulását.

A föld hátán nincs tökéletes emberi munka: a római kérdésnek meg nem oldása semmit nem von le XIII. Leó pápának nagy világtörténelmi jelentőségéből. Nagy és példátlan ez még naptári szempontból is. A 94 éves aggyastán betöltötte pápaságának teljes negyed évszázadát, 65 éve (ezt vasjubiléumnak nevezik), hogy miséspapnak szentelték, 60 (gyémántjubiléum), hogy püspöknek, és 50 (aranyjubiléum), hogy a kardinális kalapot viselte. Korra nézve akadt 100 éves pápa, mint IX. Gergely (XIII. Leónak különben honfitársa); de anny évfordulója és jubileuma egyetlen egynek sem volt.

Vetési.

nem apró tüszurásokkal illetik egymást, amelyek tudvalevően jobban fájnak, mint a kardcsapások. Egyelőre a választási harc miatt veszekednek egymással, de csak a kulisszák mögött.

Pasic és Vuics államtanácsosok lemondtak állásukról. Azért tették ezt, mert kinevezésük ellen három miniszter felszólalt s noha kinevezésük mégis megtörtént, a tiltakozó miniszterek mégis megmaradtak állásukban. Ez a lemondás nem más mint a radikálisok harca a radikálisok ellen, ami Péter királynak súlyos aggodalmakat okoz. Hiába! Nem könnyű az, királynak lenni! Ebül szerzett jószág ebül szokott elveszni és nem jó az egy vértől át, meg átitatott trónon ülni.

Inoncencius szerb metropolita ellen is erős hajsza indult meg. Ez az ember rutul visszaélt mindazzal, ami egy főpásztor hatásköréhez tartozik. Ő volt az, aki Sándort és Dragát összeeskettette és aki legnagyobb támogatója volt az Obrenovics-dinasztiának. A gyilkosságot követő napon mégis fellobogóztatta házat: azután egy beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy minden, ami történt, isten rendelése volt, azután ő volt az, aki fölkenete, megáldotta az új királyt és első volt, aki mint egyházi férfiú hódolt neki. Most utólrta a sorsa. A radikálisok sikksztással vádolják, mondván, hogy a félmillióra rugó egyházi alap az ő érája alatt 80.000 dinárra olvadt le. Bizonyosra vehető, hogy nem sokáig marad meg metropolitának.

A nagyhatalmak még mindig nem békültek meg a szerb viszonyokkal. A Köln. Ztg. jelenti Belgrádból: Hír szerint Anglia csak akkor lép ismét diplomáciai összeköttetésbe Szerbiával, ha a kormány azon két tagja, akik az összeesküvökhöz tartoztak, kiválnak a kabinetből. Bonham követet elhívják és olyan utóddal helyettesítik, aki megbízó levelét csak a kormány megalakítása után nyújthatja át Péter királynak.

A belső ellentéteket emelni fogják a közlegő választások. Az alkotmány értelmében az 1908—1906. szkupstina ciklusára vonatkozó választásokat szeptember 8 ára (ő-naptár szerint) tüzték ki és a szkupstinát október 1-ére (ő-naptár) hívták össze Belgrádba. Belgrád város két, a többi város egy egy képviselőt választ. 4500 adófizető választ egy-egy képviselőt. Amennyiben még 3000-nél több adófizető maradna, ezek még egy képviselőt választanak. A következő szkupstinának tehát több képviselője lesz, mint az utolsónak.

A politika mellett az érzékeny kedélyek még mindig sokat gondolkoznak a belgrádi királydrámáról s örténják bármi érdekes, szenzációs egyéb eset, a szerencsétlen királynéről még mindig sokat beszélnek. Sándor királynak különösen egy gyöngéjéről szeretnek mesélni a belgrádiak. Ez a gyöngéje voltaképen Drága királyné rovására esik: t. i. a királyi udvarnál nem igen értettek a pénzzel bánni.

Történt egyszer — abban az időben, amikor Sándor és Drága a mézesheteiket élték — hogy a nemzet kedveskedni akart az új királynénak és ajándékon törte a fejét, amelyvel meglephetné Drága királynét. A meglepetés: en csakhamar meg is állapodtak és elhatározták, hogy vesznek, illetőleg építtetnek a részére szép, fehér yachtot. A belgrádi városi tanács összeült és miután kiszámították a költségeket, megszavazták a yachtra nyolcvanezer koronát. — Drága királyné nagyon kedvesen fogadta e hirt hozó bizottságot s mindögyiknek szép piros rózsát adott hálája jeléül.

Néhány héttel később azonban, mialatt a yachtot építették, Drága asszonynak egy kis pénzre volt szüksége. Petronjevics, a király

magántitkára, elisetett tehát a városi tanácsba és előadta a kérést:

— Az udvarnak szüksége van 40,000 koronára. Volnának szivesek az urak ezt az összeget a yacht költségeiből előlegezni. Majd ha a yacht elkészül, az udvar pótolja a számlát, amelyet kérünk majd a konakba küldeni.

— Nagyon szivesen bocsátjuk ő felsége rendelkezésére a 40 ezer koronát — válaszolták a városi tanácsosok.

Nemsokára elkészült a yacht, amelyet ünnepelesen átadtak Drága királynénak. Volt hajókeresztelő, multság, banket stb. Pár nap mulva benyújtották a számlát. A városi tanács természetesen kifizette a 40 ezer koronát, vagyis a számla felét, a másik felére vonatkozólag pedig azt mondták:

— Tessék a konakba menni, majd a király kifizeti.

A vállalkozó, aki a hajót építette, elment a konakba, prezentálta a számlát és azt a választ kapta:

— Jöjjön holnap.

Másnap mosolyogva mondták neki, ugyanazt. És a vállalkozó még igen gyakran volt kénytelen a királyi palotában látogatást tenni, amíg rájött, hogy eredményesebb lesz a városi tanácshoz fordulni. A városi tanács tagjai kellemetlenül érezték magukat, összebujtak tanácskozni s a tanácskozás eredménye az volt, hogy nem szabad botrányt megengedni, inkább kifizeti a számlát s majd később kéri vissza a királytól a kölcsönadott negyvenezer frankot.

Ez a „később“ egyre később s ha ma bepillantunk a belgrádi városi iratokba, azt látjuk, hogy a szerb fővárosnak Drága királyné yachtja 120,000 frankba került . . .

TÁVIRATOK.

Loubet Angliában.

Dover, jul. 7. A lordmajor üdvözlő beszédére azt válaszolta Loubet köztársasági elnök, hogy Franciaország nevében jó a király szeretetreméltó meghívására és a nagy szomszédnépnek a barátság nyilvános bizonyítékát hozza. Angliának és Franciaországnak nemcsak érdekeikre való tekintettel van okuk akaróltove haladásra és egymás megértésére. Mind a két állam a szabad intézményeken alapul és mindkettőnek az a közös törekvése, hogy a békét fenntartsa. Egyetértésük nemcsak maguk-maguknak használ, hanem a civilizáció haladásának és az emberiség boldogulásának is.

London, jul. 7. A Buckingham-palotában adott disztrakoma alkalmából Edvárd király pohárköszöntőt mondott Loubet elnökre, melyben azon örömmel adott kifejezést, melyet a királyné és ő maga is érez, hogy az elnököt a Buckingham-palotában fogadhatja és azt reméli, hogy az elnök kellemes emlékeket fog megörizni londoni tartózkodásáról. Azon fogadtatás, a melyben a lakosság minden osztálya részesítette, bizonyítja a Franciaországgal szemben való barátságos érzést azon országgal, a mely Angliához legközelebb fekszik és ennek folytán kellene, hogy legjobb szomszédja legyen. Pohárköszöntője végén utalt a király utolsó párisi látogatására és arra, hogy ott milyen szívesen fogadták.

Loubet köztársasági elnök a következőt válaszolta: A fogadtatás, melyben felséged részesített, annál is inkább meghatott, mert az egész francia nemzetet illeti. Ennek nevében kérem felségedet, fogadja legőszintőbb köszönetemet. Franciaország gondosan őrizi párisi látogatásának emlékét és meg vagyok győződve, hogy ennek meglesznek a legszerencsésebb eredményei és nagy mértékben hozzá fog járulni a

két nemzet között lévő viszony fenntartásához és egymáshoz közelebb hozatalához, a mi közös javukra és a világbéke biztosítására szolgál. Emeltem poharamat VII. Edvárd király és a királyné ő felségeik, a walesi herceg és hercegné, az egész királyi család és az angol nemzet egészségére.

London, jul. 7. Loubet elnök a Buckingham-palotából Marlboroughhouseba ment a walesi herceg meglátogatására, a kinek a becsületrend nagykeresztjét nyújtotta át. Majd Clarencehouseben a connaughti herceget látogatta meg, a honnan a francia követségre hajtott, a hol a francia kolónia egy küldöttségét fogadta.

Veszedelem keleten.

London, jul. 7. A Standard azt jelenti Tiencinből, hogy az ottani orosz körökben az a vélemény, hogy kikerülhetetlen a távol keleten az ellenségeskedések kitörése. Jelentések érkeztek, hogy Japán mozgósítja haderejét.

A haldokló pápa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7.

Rómában, ahova három nap óta figyel az egész keresztény világ szeme, halálusáját vivja, utolsó perceit éli az egyház szent feje, XIII. Leó pápa. Négy napja tart már a nagy aggastyán elmúlása s törődött testének pusztulásában is egyre új erőt ad, ha csak rövid pillanatokra is, nagy szelleme, azt a hitet keltve egy-egy percre a pápa környezetében, mirtha nem érkezett volna még el a földi élettől való megváltás órája.

De az aggodalom bizonyosságra vált: az orvosok lemondtak életéről s minden pillanatban várják a halált.

Mai távirataink itt következnek:

Az utolsó órák.

Róma, július 6. (Éjjel 11 óra 15 perc.) Este 10 órakor eltávolították az idegeneket a Vatikánból. Még az ott kitett orvosi jelentések olvasását is eltiltották.

Róma, július 7. A pápa igen gyöngye, érverése időnként szünetel, de azt hiszik, hogy a szent atya még megéri a holnapi napot. A Vatikán érckapuját mint rendesen, fél 12 órakor zárták be. A Szent Péter-téren számos hírlapi tudósító gyűlt egybe. A város képe olyan, mint rendesen.

(Éjjeli 1 óra 30 perc.) Ő szentsége gyöngülése folyton tart.

(1 óra 45 perc.) Laponi dr. azon véleménynek adott kifejezést, hogy a szent atya még megéri a holnapi napot. Ő szentsége állandóan teljesen eszméletlen van.

Róma, július 7. A reggel 6 órakor kiadott orvosi jelentés szerint ő szentsége nyugodtan töltötte az éjszakát és egy kevés táplálékot is vett magához. A szent atya valószínűleg átéli a mai napot.

Róma, július 7. Az éjszaka folyamán a pápa négyszer vett táplálékot. Érverése valamivel javult. Fél 7 órakor felemelkedett a szent atya az ágyból, hogy karosszékre vitesse magát.

Róma, július 7. A reggeli 9 óra 20 perckor kiadott orvosi jelentés szerint a pápa az éjszakát álmatlanul és izgatottan töltötte. E mellett táplálkozása bővebb volt és egészségi állapota általában kissé javult.

Róma, július 7. Az a feltevés, hogy a pápa mellhártyájában váladék gyülemlét össze, az orvosokat arra bírta, hogy délelőtt 11 órakor

beszurást tettek a Bravaz-féle fecskendővel. Az orvosok nem tartják a katasztrófát közvetlen a küszöbön állónak, de tekintettel ő szentsége rendkívüli gyöngeségére, lehetségesnek mondják.

Róma, jul. 7. A Messagero szerint a pápa éjféli körül azt mondta Laponinak:

— Figyelmeztetni kell engem, ha utolsó óráim út.

Laponi azt válaszolta, hogy ő szentsége nyugodt lehet, nem forog fenn közvetlen veszedelem. Ugyanez a lap azt jelenti, hogy a szent atya élete lassan alszik el. Laponi és a komornyik egész éjjel a hálószobában, msgrc Angelini és Mazzolino, a pápa őcscei, valamint négy kamarás az előteremben virrasztottak.

Róma, július 7. A pápa ma reggel kérte az Osservatore Roman és a Voce de la Veritat című lapokat, hogy megnézze, mit írnak betegségeiről. Azonnal rendkívüli kiadásokat adtak ki, melyeket a pápa elé terjesztettek.

Az utolsó kenet.

A szent atyának az elmúlt éjszaka feladták az utolsó kenetet. A szertartáson msgrc Piferrin kívül Beace Vedo majordomus, Bisleti főkamarmester, Rospigliosi, a nemes testőrség parancsnoka, Sacchetti marquis főudvarmester, Marigliani és Mistiatelli titkos kamarások, valamint Zichy gróf, De Samper és Scapinelli de Leguegno, Marcolini titkos káplán, Angéli tikkár és Sadirini gróf az aranyrózsa átadója, végül Gotti és Mathien biborosok is jelen voltak.

Az utolsó kenet feladásakor a pápa megfordította kezét és azt mondta, hogy keze fejét, nem pedig tenyerét kenjék meg a szentelt olajjal, mert utóbbi a papi és püspöki konzekráció által kétszeresen megszentelt.

Miután feladták az utolsó kenetet, a szent atya néhány pillanatra felemelkedett ágyában és a jelenlevőket ezen szavakkal áldotta meg:

— Ez az én utolsó áldásom.

Ez az összes jelenlevőket nagyon meghattotta.

A szertartás után átadták a pápának azon beérkezett sürgönyöket, amelyekben a szent atyának javulást kívánnak. A pápa ennek szemlátomást megörült.

A pápát megoperálták.

A ma délután kiadott orvosi jelentés szerint kísérletképpen egy beszurást alkalmaztak a pápán, mely után sok váladék jött. Ezután a mellét csapolták meg, a melyből 800 gramm folyadék jött ki.

A pápa szerencsésen kiállotta a műtétet. A műtét után tüdőhörgést észleltek.

A szent atya és környezete.

Az egyik római lap szerint a pápa tegnap este nagyon rosszul volt, mikor őcscei megérkeztek, nehezen lélekedett és csak annyit tudott mondani:

— Kedveseim!

Ezután könnyekre fakadt. Igen nyugtalanul viselte magát. Az ágytakaró nagyon a terhére volt. Ejjélikor buljont vett magához. Reggel Mazzonini biboros urvacsorát adott fel neki.

A pápa érdeklődött a szolgaszemélyzet iránt is.

— Közel vagyok az örökkévalósághoz — mondotta a szolgáltnak, mikor ezek bejöttek hozzá.

Később megkönnyebbült, a mit az oxigén inhallációnak lehet betudni.

A római lapok külön kiadásban jelennek meg. Ma reggel 8 biboros jelent meg a pápa betegágyánál. Az éj folyamán tojást, tejet és levest adtak neki. Ezután hírlapokat kért és adtak neki egy olyan lapot, mely kedvező híreket közölt az állapotáról.

A pápaválasztás.

Tizenegy biboros gyűlt össze Gotti kardinálisnál és tanácskoztak az új pápaválasztásán.

Hir szerint Vannutelli, Gotti és Rampolla biborosokat említették jelöltekül. Egy olasz lap írja, hogy ha Oreglia biborost választanák meg pápának, X. Pius nevet venne fel, mert IX. Pius pápa nevezte ki biborossá. Valamennyi többi biboros pápává való választása esetére a XIV. Leó nevet venné fel, mert őket XIII. Leo nevezte ki.

Az Avanti hire szerint ma délelőtt a Congregatio de propaganda fide Gotti biboros elnöklete alatt rendes gyűlést tartott, a melyen Agliardi, Steinhuber, Vives, Pierrotti, Martinelli és Segna biborosok vettek részt. Hir szerint a gyűlés jelentős volt.

Az Italie szerint Gibbons biboros részt fog vehetni a konklávéban. Egy postahajó elvállalta, hogy hat nap alatt Havreba hozza. Azonban Moran biboros, sidneyi érsek nem fog megjelenhetni. Azon biborosoknak, akik még nem nyerték el a biborosi süveget, a Camerlengo biboros fogja azt feladni, hogy résztvehessenek a konklávéban.

A Vatikán építőmesterei intézkedtek a konklávé internálása végett.

A pápaválasztás a következőképen történik:

A szentszék betöltése választás után történik, régenten a pápát a Rómában egybegyűlt szomszéd püspökök a városi klérussal és a néppel választották; jelenleg csak a biborokoknak van választási joga. A választási eljárásra irányadó XV. Gergely Aeterni patrisféle határozománya (bullia) 1621-ből.

A biborokok a szék megüresedésétől számított 11-ik napra az ugynevezett konklávéban vagyis a pápai palota erre a célra külön előkészített részében gyűlnek össze, hol a részökre strázsáktól őrzött kamarák fentartvák, melyeknek szétosztása kisorsolás útján történik. Cselekvő választási joguk csak a konklávéban jelenlevő biborokoknak van; a konklávéban kívüli választás semmis.

A választás megejtéséig a biborokok a konklávéból nem távoznak; kivétel a bizonyított betegség esete, de a konklávéból távozott biborokoknak nincs szavazata. A szenvedő választási képességre nézve a szakadatlan gyakorlat az, hogy csak biborokot választanak, de az egyházi törvények megszorító intézkedést nem tartalmaznak; egyedül a simonia miatt elítéltek vannak kizárva, továbbá a hitszakadárok s azok, akik önmagukra szavaznak. Vajjon világi egyén választható-e, az vitás.

Az osztrák, a spanyol és a francia fejedelmeket kizárás jog illeti meg. Vajjon a francia fejedelmet megillető jog a köztársasági elnököt is megilleti-e, az kétséges. A választás módja háromféle: a) quasi inspiratio, közfelkiáltás; b) kompromisszum, a választási jognak egy vagy több biborokra átruházása; c) scrutinium, titkos szavazás. A szavazatokat a skrutátorok szedik össze.

A megválasztáshoz a beadott szavazatoknak kétharmada szükséges; ha az első szavazásnál senki sem nyeri el a szavazatoknak kétharmadát, a szavazást hozzájárulás (per accessit) által folytatják mindaddig, míg a többséget valaki el nem nyeri. A hozzájárulásnál csak olyanra lehet szavazni, aki az első szavazásnál legalább egy szavazatot nyert. Aki az első ízben adott szavazatát hozzájárulási szavazásnál megmásítani nem akarja, vagyis

aki per accessit szavazásnál ugyanazt akarja papának, akire első ízben szavazott, ezt nem érvényesítheti úgy, hogy újra ugyanarra a jelöltre szavaz, mert kétszer egy jelöltre senki sem szavazhat, hanem érvényesíti aként, hogy a szavazástól tartózkodik s szavazólapjára azt írja, hogy nemini secudo.

A választó bibornokok a választás alatt a külvilággal való érintkezéstől oly szigorúan tiltották, hogy a tilalom megszegése exkommunikációt von maga után. A bibornokoknak hajdan a választás érdekében az étel és italban szokásban volt megszorítása az újabb időkben a dívatból kiment; az ellátás tekintetében a választó bibornokok nem panaszkodhatnak.

A megválasztott a választás elfogadása után más nevet vesz fel, de *sohasem Péter apostolét* s erre következik a választásnak ünneplés kihirdetése a szokásos következő formula szerint: *Annuntio vobis gaudium magnum, Papam habemus Eminentissimum et Reverendissimum Dominum N. N. qui sibi impo-suit nomen N.*

Az olasz király és a pápa.

A párisi *Gaulois* jelentésével szemben kijelenti a római *Tribuna*, hogy az olasz kormány nem volt indító oka, hogy a király utazásával a pápa megbetegedésével összefüggésben foglalkozzék és hozzáteszi, hogy a királynak párisi utitervét nem változtatták meg.

A *Tribuna* kategorice megcáfolja azt a hírt, hogy *Zanardelli* miniszterelnök és a többi olasz miniszter valamely akción tanácskoztak, melynek célja a pápa törvényileg biztosított függetlenségének korlátozását célozná. *Zanardelli* arra fog szorítkozni, hogy biztosítsa a törvények és a szabadság tisztelését. A *Tribuna* azt is hozzáteszi, hogy a tegnapi pesszimizmus helyébe a Vatikánban ma túlsótt optimizmus mutatkozott. Hír szerint *Rampolla* biboros kedvező híreket terjesztett a Vatikánban.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Egy görbe nap, bohózat.
Csütörtök: Kornevillei harangok, operette.
Munkácsi Ilona és Márton Illés vendégfellépésével.
Péntek: Lotti ezredesi, operette. Felhő Rózsi vendégfellépésével.
Szombat: Niniss, operette. Felhő Rózsi vendégfellépésével.

Egy görbe nap.

— Bemutató előadás. —

Ha *Mihásna András* volnék, azt mondanám:

— Van itt ész és magyar királi tapintat! Il-len darabot kell adni, had mulasson a nép ebbe az ex-exles szomorú világba. Jöszte te ihes publikum, mars be a theatrumba. Mér, mert jókedvnek muszáj lönyil!

Ha *Viczmándi Kalemburseky Vicibald* volnék, azt a szóficamodást mondanám:

— Ha *Indianus* összevegyül egy európaival: az mulatt és ha a közönség bemegy a „Görbe nap” bohózatához, akkor az is mulat!

Ha *Tarjagos Illés* volnék, azt mondanám:

— Urram, urram, nagyméltóságú szinköri nemes *Zilahy Gyula*, minden színek igazgatója, a nyomorúságos és inséges nyári szezonnak áldoztatta, ugyanis mint a szünügyi bizottság teljesen svarszá lett vörös posztója, isten segedelmével állandósított színészeti hajléktalanok menhelyének kandidátusa és méllen tisztelt barátom, szívek az urnak azzal, hogy talán a leőcsei fehér asszony szelleme adta tehéked a tanácsot és eszmét, hogy az „Egy görbe napot” adjad, mellet a szüsziesen vértelen művészi aspirációdát sutba t-ve, gyorsan kis jöve-delemhez juthatsz.

Ha *Seifensteiner Solomon* volnék, ez az anekdotát jutna eszembe:

— O *Lipme Schnüpetzer*, omi valta ed szegény pakat izroelit Opostogrul, ez o kiltöntetés érte, hedj szambaten felhivtak títet e szent-írás alvosságához. Ilyenkor oki csak teheti, egyándékez volomít jótékony célro. Mikar a *Lipme Schnüpetzer*re jött a sur, ű is egyándékozto: 5000 florint oz árvoház-nok; 10000 florint o szent-edletnek; 10000 florint oz iskolo-olop gyavára stb. stb. Mikar visszamente nojd diadajlommal o helyire, monjo neki *Smelke Breselteig*: „Te koldos, omi vodj! Hogyan ojändékozhattál te ongyi pëndzet, mikor nincs von teneked ed florin se nem o tied vagyonodba? Mondja neki o *Lipme*: „Pëndzem nincs, oz igoz; de von szivem!”

— *Girem-gárem sandere bandere a Zilahy oresság*: Pëndze nincs, de von szive adni a közönségnek jó mulatós darab, mint milyen az „Egy görbe nap!”

Mindaz nem vagyok, azért csak röviden megállapítom, hogy régen mulatott a közönség oly pazarul, mint a mai bemutató előadásán és hogy régen játszótak oly kitűnően a mi színészeink, mint ma este. *Füredi* (Vöröshegyi Dávid), *Sarkadi* (Sanyaró Vendel), *Békés* (Mihásna András), *Békéssy* (Mokány Berci), *Karácsonyi Mariska* (Juci), *Almássy Lola* (Vöröshegyi leánya), *Mariházy* (baró *Monocles*), *Polyár* (Kraxelhuber) mindannyian valósgos kabinet alakok voltak, kiknek nemcsak játékuk volt elismerésre méltó, hanem maszkjuk is kiválóan sikerült úgy, hogy *Agai Adolfnak*, a „Borszem Jankó” szerkesztőjének is gyönyörűsége tellett volna az előadásban. Közönség szép számban volt, és a mai eredmény után ítélve, a holnapi előadásban még nagyobb számú közönség fog e mulatságos bohózatot gyönyörködni. *Carolus*.

* **Felhő Rózsi vendégszereplése.** Az aradi színháznak volt primadonnája, a közönségnek két év előtti kedvence, hosszú távollét után ismét fellép az aradi színpadon. *Felhő Rózsi* pénteken játszik a *Lotti ezredesi* operettben, szombaton pedig a *Niniss*-ben szerep a közönségnek élvezetét. A művész nő csütörtök este érkezik Aradra.

* **Gorkij Maxim darabja Aradon.** *Zilahy* az első vidéki színházgató, a ki *Gorkij*-nak világra szóló drámáját *Az éjjeli menedékhely*-et színpadra hozza. A hatalmas mű erősen igénybe veszi a drámai személyzetet. A rendezést maga *Zilahy* vette kezébe, kinek művészi érzéke az esemény számba vehető drámának sikerét biztosítani fogja. A szerepek már ki vannak osztva és a naponként tartandó próbák mellett a darab már a jövő hét végén előadásra tűzhető lesz.

* **A kornevillei harangok.** E regényes nagy operette csütörtökön kerül színre. Az előadás érdekességét emeli *Márton Miklósnak*, a debreceni színház kitűnő tenoristájának, ugyszintén *Novák Ilona* a győri színház széphangu énekesnőjének vendégfellépése.

* **A gyulai színház.** *Somogyi Károly* szintársulata befejezte Gyulán 40 előadásra tervezett bérleti szezonját és most újabb tíz előadásra hirdet bérletet, így tehát a társulat még két hétig marad Gyulán. Augusztus 15 én mennek csak be Oroszára, a közbeeső időt pedig *Balatonfüreden* és a közeli balatoni fűrdőhelyeken fogják tölteni. Az elmúlt héten *Róssahegyi Kálmán*, a Nemzeti Színház tagja vendégszerepelt négy estén a gyulai színházban szép anyagi és erkölcsi sikerrel *Annuskában*, *New-York* szepében, *A borban*, és dr. *Major Simon* tetszéssel fogadott új népszínművében, az „*Ipam uram*”-ban. A gyulai színművészeti pártoló egyesület méltányolva *Somogyi Károly* jeles és elsőrangú társulatának érdemeit, egyhangulag határoztak el, hogy a színház villanyvilágítási költségeit a város fogja fedezni az amugy is deficitel küzdő igazgató helyett.

Pör egy kritika miatt.

(A „magasok” irónó.)

— Az Aradi Közlöny tudóttójától —

Budapest, július 7.

Ez évi június hó 4-én a budapesti városligeti szinkörben *O'Donnell* grófnőnek a *Város csodája* című népszínművét mutatták be. Erről a bemutató előadásról *Falk Richard* hírlapíró egyik fővárosi napilapban másnap kritikát írt, amelyben többek közt ezeket mondja:

A darabban semmi sem történik és az egész nem más, mint magyartalan zeneszámokkal megszakított népies jelenetek sorozata, amelynek vége az, hogy akik egymást szeretik, egymáséi lesznek. A gyér számban megjelent közönség elnéző volt a magas korban lévő műkedvelő irónó iránt és a bemutatott előadáshoz illően a lámpák elé tap-solta.

Két nappal később *Tarnóczy Gusztáv* megjelent a lap szerkesztőségében, kijelentette, hogy ő fivére annak a grófnőnek, akiről ilyen igaztalan kritikát írtak, kérte a szerkesztőséget adjon elégtételt és nevezze meg a kritikust. A szerkesztőség a kivánságot megtagadta, mire *Tarnóczy* levelet írt a laphoz és ebben így nyilatkozik:

Ha valaki a nőt, annak arisztokratikus leszármazását és korát kritizálja, vagy kritikáját ezekkel akarja támogatni, az nem csak izléstelenségre, de arra is vall, hogy kritikájának nem volt tárgyi alapja. Mert mivel lenne a darab jobb, ha azt nem nő, nem arisztokrata nő és nem koros nő írta volna, hanem egy *borjufejű pimasz, amilyennek a kritikus látszik*. A kritikának csak is boszu, ki nem elégitett önérdék lehet célja, mert nem való az, hogy a közönség elnéző volt, hanem a zsúfolt színház lelkesen tapsolt, babékoszorút adott a szerzőnek, amit előkelő urakkal bizonyíthat. A darabot a grófnő régen írta és azt nemcsak a vidéken adták elő, hanem a külföld is megakarja szerepni, nem lehet tehát olyan rossz, aminőnek a kritikus állítja. Többen jártak a nővérénél, akik ajánkoztak, hogy pénzért jó kritikát írnak, de a grófnő valamennyit kiutasította. Nem állapíthatom meg, vajjon ez a borjufejű kritikus nem-e volt köztük...

Falk Richard erre becsületsértés és rágalmazás miatt följelentette *Tarnóczy Gusztáv*-ot a levélben foglalt erősen sértő kifejezések miatt.

Ma tárgyalta az ügyet *Schirilla* dr. büntető aljárásbíró. *Tarnóczy* védő nélkül, *Falk Richard* pedig *Kovács* dr. ügyvéddel jelent meg.

Falk Richard kijelenti szóval is, hogy panaszt fentartja; *Tarnóczy* őt a szennyes levéllel inzultálni akarta, ami kitűnik abból is, hogy a sorok között burkoltan azzal gyanúsítja, mintha ő pénzért írta jó kritikát. Ez a zurnalisztikai foglalkozását és egyéni becsületét mélyen sérti; a gyanúsításra nem adott okot, mivel a grófnőt nem ismeri és a kritikának nem lehetett személyes éle.

Tarnóczy Gusztáv elmondja, hogy a Bach-korszakban egyszer büntetve volt már azért, mert *csárdást táncolt*. Nem volt szándéka sérteni, csupán nővérének megsértett reputációját akarta megvédelmezni. A grófnő, mint dilettáns irónó, nem pénzért ír és darabjai mindenütt tetszésben részesültek. Csipkedő, lealázó kritikát épen nem érdemelt meg. Mikor nővére figyelmeztette őt a megalázó kritikára, elment a szerkesztőségbe és kérte, hogy adjanak az igazságnak meg nem felelő bírálatért neki elégtételt. A szerkesztőség ezt megtagadta és ezért írta a levelet minden rossz szándék nélkül. Gyanúsítani már csak azért sem akart, mert a szabad sajtónak nagy tisztelője.

Kovács: Itt a sajtószabadság frappáns megsértéséről van szó, kérek elégtételt és szigorú büntetést nemcsak a panaszos, hanem az egész sajtó nevében.

A bíró (a panaszoshoz): Nem lehetne békés uton elintézni a dolgot?

A panaszos: Ha a vádlott kijelenti, hogy fölhevült állapotban, meggondolatlanul cselekedett és ezért bocsánatot kér, akkor ezzel is megelégszem.

Tarnóczy: Ezt csak abban az esetben társzem, ha viszont Falk úr kijelenti, hogy ő a nővéremet nem sérti, és nem akarta sérteni és bocsánatot kér tőle.

Falk: Ezt nem tehetem, mert csak a kritika jogával éltem.

Tarnóczy: Annál könnyebben me teheti ezt.

Kovács: A sértés olyan súlyos és olyan általános, hogy itt föltételes bocsánatkérésről nem lehet szó. Tarnóczy ur nemcsak a panaszost, hanem az egész sajtót gyanúsította meg, neki tehát nemcsak Falktól, hanem az egész sajtótól bocsánatot kell kérni.

Tarnóczy: A sajtótól bocsánatot kérek de ő nővéremet megsértette és pedig szándékosan mikor ő azt írta, hogy a magas korral szemben a közönség elnéző volt.

Kovács: Ezért nem lehet bocsánatot kérni, mert ez igaz, ha nem hízogó is.

Tarnóczy: Ismétlem, csak a sajtótól kérek bocsánatot, de Falk urtól csupán abban az esetben, ha ő is megköveti a nővéremet.

A bíró: Miután nem tudnak megegyezni, belemegyünk a bizonyításba.

Tarnóczy: Én bizonyítani kívánom azt, hogy amit írtam, igaz. Erre tanuim is vannak.

Kovács: Nekem nincs ez ellen kifogásom.

A bíró: Kikkel tudja igazolni, hogy a kritika valótlan adatokat tartalmaz?

Tarnóczy: Dr. Rosenberg Gyula ügyvéd, dr. Palotai Rezső, Széll Sándor és Jankovich Ferenc urakkal.

Kovács: Én pedig kérem ugyanerre a közleményre kihallgatni Bródy Istvánt, Feld Mátyást és Roos Rezső hírlapírókat.

A bíróság a tárgyalást a tanúk kihallgatása végett szeptember 28-ára elhalasztotta.

A Hadik-huszárok elhelyezése

(Nagy változások a katonaság körében.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7.

A „Pester Lloyd“ holnap reggel megjelenő száma a katonai körökön kívül közönségre is érdekes hírt közöl. Arról van szó, hogy jövő 1904. év április havában az egész monarchiában több garnizon fogja változtatni székhelyét és ezek közül, ami bennünket is érdekel, a *temesvári 7-ik hadtesthez tartozó ezredekben is lesz változás.* Így nevezetesen a Temesvárról állomásozó 29. gyalogezred egy százada Temesvárról Neocsinjébe (Bosznia) megy, továbbá a 101. gyalogezred ezredtörzse és 2 zászlóalja Fehértemplomból, illetve Békéscsabáról Bécsbe, egy másik zászlóalja Bruckba helyeztetett át.

Aradot legjobban érdekli azonban az, hogy a 3. számú Hadik-huszárezredet Aradról Grodekbe, Galiciába helyezték át, s viszont Aradra helyezték a lembergii 12. számú, VII. Edvárd angol király nevét viselő huszárezredet.

A Hadik-huszárok tehát a jövő évben, április havában elmennek Aradról. Új állomáshelyük, Grodek, Galiciában, 80 kilométernyire fekszik Lembergől. Kis városka, 10742 lakosa van s mindössze arról nevezetes, hogy kiterjedt lenkereskedése van.

A lembergii 12. számú huszárezred, mely a jövő évben Aradra jön, fehér csikós, világos kék attilás, olyanforma, mint a Vilmos-huszárok.

Az ide kerülő ezred jelenlegi tisztikara a következő:

Ezredes: Belnay János.

Alvezredesek: Koch Lajos, felső-kubinyi és nagy-olaszi Kubinyi Tivadar.

Ornagy: Uresedésben.

I. oszt. századosok: Hodászy Miklós, Czaderszki Károly lovag, Nebowidzki Gyula, Guillaume Béla, Pongrácz Artur, Mayer Béla, Scholtz Béla, Slany Alfréd, Calm Oszkár;

II. oszt. századosok: Engelhart Antal, Jordis-Lohausen Agost báró, Gottesmann Ernő, Toms Pál lovag;

Főhadnagyok: Greguvich Antal, Hertelendy Lajos, dobói Dobay Odön, Ahshahs Tasziló lovag, Mátyásy Albin, Várady Szakmár, Donát, Rakovszky István, Prihradny Henrik, Diószegi László, Keczer Béla, Ujházy László, Frank Ferenc, Schell Ernő báró, Fenz Hermann, Schwarcz Károly, Szappanyos Pál, Szabó Béla;

Hadnagyok: Molnár Lajos, Szuhonits György, Gröber Gyula, Petrovics György, Zsivkovics Kornél, Szabó Marcel, Petrovics Károly, Waisbecker Antal, Szily Kálmán, Krinner Károly, Kalinka Miciszláv lovag.

A rendelet, mely a garnizonváltásokat magában foglalja, a napokban érkezik a hadtestparancsnokságokhoz, melyek azt az áthelyezett ezredekkel közölni fogják. A lovasságnál ezuttal nagyobb változás volt, mert kellemesebbé akarják tenni a tiszteknek a galiciai tartózkodást, t. i. minél rövidebb ideig maradjon egy-egy ezred Galiciában. Magyarországon a változás után is annyi csapat marad, mint annakelőtte.

A pécskai esperes beiktatója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Szép ünnepély ment végbe ma Pécska községben. Szathmáry Géza esperesnek volt a beiktatója, melyen egy a környékbeli papság, mint a község intelligenciája résztvett.

A beiktatás előtt istentisztelet volt, melyen az új esperes intonálta a Veni sancte t., majd pedig misét mondott. A beiktatási szertartást *Krisztofcsák Gyula* új-aradi apát, kerületi főesperes végezte. A kinevezési okmányt *Baskó Sándor* gyoroki plébános, az esperesi kerület jegyzője olvasta fel.

A templomot nagy közönség töltötte meg a mise és a beiktatási szertartás alatt. Megjelentek az említett főesperesen és jegyzőn kívül: *Csák Cirjék dr.* minorita rendfőnök, *Menay Ferenc* minorita lelkésszel, *Bukovets* lakerti plébános, *Priszter Ágost* mária-radnai zárdafőnök, Ott volt az esperes, édesanyja és fivéréi: *Szathmáry Gyula* nyug. alispán és *Szathmáry Mihály* főmérnök. Megjelent *Issekutz Marcell* pécskai ügyvéd, a községi előjáróság és még sokan.

A templom-ünnep után banket volt, melyre a vendégek és a községből többen voltak hivatalosak. Az ebéd alatt számos felkőszöntő hangzott el, melyek főképen az új esperest ünnepelték.

Az első felkőszöntőt *Szathmáry Géza* esperes mondta, *Dessewffy Sándor* megyés püspököt és a kerületi papságot éltette.

Ezután *Krisztofcsák Gyula* főesperes *Szathmáry Géza* esperest köszöntötte fel.

Csák Cirjék dr. minorita rendfőnök az új esperes jelenlevő édesanyját és rokonait éltette.

Issekutz Marcell a pécskai róm. kath. hívek nevében mondott köszöntőt az esperesre. Utána még többen beszéltek.

TANÜGY.

Aradi községi iskolák értesítője.

Arad, július 7.

Az aradvárosi községi elemi iskolák értesítőinek ismertetésében a fiú-iskolákon túl vagyunk. Most következnek a leányiskolák évkönyvei.

A *Weitzer János-utcai leányiskola* értesítőjét *Marinkovits Péterné* igazgatónő állította össze. A tanulók száma az év végén 524 volt, ezek közül kitűnő előmenetelű 88, jeles 110, jó 184, elégséges 81, elégtelen 66.

A legjobb tanulók ezek: *első a. osztály:* Baumann Hajnal, Benda Irma, Berger Terike, Csürös Ilona, Ecker Erzsé, Frankó Irma, Gold

zieher Éva, Hadzias Ilonka, Halász Margit, Kemka Margit, Klein Alice, Kriván Mariska; *első b. osztály:* Magyary Erzsike, Masanzker Irma, Panda Juliska, Persa Tónika, Pichler Anna, Reppmann Ilus, Tóth Virág Gizella, Vidéky Etelka, Vörös Juliska, Witwiezky Irma; *második a. osztály:* Burda Sári, Farkas Ilona, Fránki Olga, Fetter Irén, Grau Klári, Hájek Margit, Heeger Margit, Kettner Elza, Kilényi Gizella, Lengyel Magda, Major Ilonka, Hoffmann Irmuska; *második b. osztály:* Montag Vida, Münz Sarolta, Rahoóanszky Boriska, Schwarz Klári, Steigerwald Franciska, Stein Karola, Szabó Klarisz, Szenes Erzsé, Ternyei Etelka; *harmadik a. osztály:* Dömötör Margit, Gross Ella, Hajek Irén, Klapok Lenke, Medveczky Bella; *harmadik b. osztály:* Oggolder Pálma, Papp Györgyike, Persa Margit, Schütz Margit, Strausz Jolán, Urbányi Ilonka, Vertán Ida; *negyedik a. osztály:* Decsy Lenke, Joó Sarolta, Marinkovics Ilona, Medveczky Rózsa; *negyedik b. osztály:* Neuwelt Elza, Pókász Margit, Spielberger Adél, Szimán Eszter.

Párbajozó szerkesztők.

(A Fenyő-Pályi affér.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7.

A képviselőház tegnapi ülésén, mint megtudtuk, nagy botrányt okozott az az összeütközés, mely *Pályi Ede*, a *Magyar Szó* felelős szerkesztője és *Fenyő Sándor*, az *Egyetértés* fő-szerkesztője között történt. Fenyő sértő megjegyzést tett az újságrók karzatán, s ezt a megjegyzést Pályi magára vette. A dolog vége az lett, hogy Pályi rá akarta vetni magát Fenyőre, ki megficskázta, de lefogták. A Magyar Szó szerint Pályi nyomban elégtételt is vett a ficskázásért.

A képviselőházi botránynak ma folytatása lett a lovagias téren. Pályi Ede provokálta Fenyőt segédekkel: *Komjáthy Béla* és *Bariha Ödön* országgyűlési képviselőkkel. Pályi esre *Gajary Géza* és *Lónyay Géza* országgyűlési képviselőket nevezte meg segédekül.

Dél előtt tárgyaltak a segédek a Ház egyik bizottsági termében: — Megállapodtak abban, hogy a felek kardpárbajt vívnak, kötésekkel, a végkimerülésig.

A párbaj, melyet *Komjáthy* vezetett, déli egy órakor ment végbe a *Fedor* léle vívóteremben. Előbb, félegykor Fenyő érkezett meg segédekkel, ezután Pályi. A felek készen ütköztek össze. Az első összecsapásnál Pályi a jobb felső karjára, Fenyő pedig a vállára lapos vágást kapott.

A második összecsapás rendkívül heves volt és súlyos kimenetelű. *Fenyő orra, eles vágást kapott a fejére és egyet jobb kezefejére.* Fenyő erre önkéntelenül felemelte bal kezét, melyet a hátán kellett volna tartania és védekezett. Ekkor a bal kezefejére is kapott egy eles vágást. Pályi sértetlen maradt.

Az ellenfelek nem békültek ki.

HIREK.

— T. előfizetőinkhez. Tisztelettel fel-szólítjuk t. előfizetőinket, hogy amennyiben valaki a lap kihordása körül késedelmet, avagy mulasztást tapasztalna, úgy jelentse be telefonon, vagy levelezőlapon lapunk kiadóhivatalához (telefonszám 151.) Fűrdőre utazó t. előfizetőinknek a lapot *bárhova szívesen elküldjük.*

— A király Ischiben. Bécsből sürgőnylik: A király holnap reggel nyári tartózkodásra Ischibe utazik, a hova délután 2 órakor érkezik.

— A város közgyűlése. Holnap, szerdán délután tartja meg Aradváros törvényhatósága július havi közgyűlését. A sorrend legnagyobb

részét szürke közigazgatási ügyek töltik ki, ezek mellett azonban van két olyan tárgya a közgyűlésnek, amely körül hevesebb vitaközlés ígérkezik. E kettő: az új minisztérium kormányra lépésének bejelentése és az erre vonatkozó tanácsi indítvány, a másik a polgármesterek előterjesztése a városatyák szaporításának elhalasztásáról. Ez utóbbira vonatkozólag *Institőr*s Kálmán polgármester, mint már közöltük, azt az előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy a szaporítást, illetőleg az evvel járó választásokat, halassza el a közgyűlés a jövő évre, hogy a most szaporítás útján megválasztott városatyák mandátumának lejártá összeesésük a mostani városatyák megbízásának lejártával. A törvényhatóság tagjai közül — mint értesülünk — többen szándékoznak felszólalni e javaslat ellen, azt követelvény, hogy a szaporítást még ez évben tartásuk meg, még abban az esetben is, ha az új városatyák mandátuma a választások összeesése kedvéért, csak egy évre szólna is.

— **Arad és az új kormány.** *Khuen-Héderváry* Károly gróf, az új miniszterelnök tudvalevőleg értesítette az összes törvényhatóságokat arról, hogy a király megbízása alapján megalakította a miniszterelnöksége alatt álló jelenlegi kormányt. Ez az értesítés *Aradváros* törvényhatóságához is megjött s a tanács a holnapi közgyűlésnek mutatja ezt be avval az indítvánnyal, hogy a város közönsége üdvözlöje *Khuen-Héderváry* grófot és az új kabinetet kormányra lépése alkalmából. A közgyűlést előkészítő tanácsülésen — mint értesülünk — hosszabb vita folyt e kérdés fölött s végül abban állapodott meg a szenátus, hogy az új kormányelnökkel szemben az ilyenkor szokásos „örömmel” kifejezést ugyan nem használja, mégis a pusztán tudomásulvétel helyett az egyszerű üdvözlést javasolja a közgyűlésnek.

— **A miniszterelnök arcképe.** Azt mondják: *Khuen-Héderváry* Károly gróf nem népszerű ember. Nos hát most az elmondandó eset alapján megállapíthatjuk, hogy ez a kifejezés nem jellemző. Mert hogy népszerű volna a jövővény, arról szó sincs. Kérdés maradt azonban, hogy mely magatartást tanúsítanak iránta magasabb körökben; nagyon érdekes volna pl. megtudni, hogy minő fogadtatásra talált *Héderváry* a főispánok körében, akik a miniszterelnöknek legbizalmasabb exoziturái? Erre a kérdésre véletlenül nagyon jól megfelelhetünk, mert tudomásunkra jutott az alábbi eset. Egy szegedi újságban minden miniszterelnöki változáskor elkészítette az új miniszterelnök díszes arcképét s azt körlevélben ajánlotta egyes hivatalnak s főispánoknak. Az arcképeket eddig megvette mindenki, akihez az ajánlás eljutott. Az ajánlólevelek most is szétmentek s a megszokott módon ajánlották *Khuen-Héderváry* arcképét. Eljutottak valamennyi főispánhoz. Az újságban ma már abban a helyzetben van, hogy megcsinálhatja az „újság” mérlegét. Az eredmény az, hogy míg *Szell* Kálmán s előtte *Bánffy Dezső* báró arcképe százezrekre rendelődött meg, addig *Khuen-Héderváry* képmását egyetlen hivatal és egyetlen főispán sem rendelte meg. Ez a teljes népszerűtlenség alulról egész a felső körökig, a tiszteletnek és a szeretetnek ez a valóságos nirvánája megfoghatatlan átokként nehezedik a bánra.

— **A minorita templom nagyharangja.** Hétfőn este próbálták meg az új minorita templom nagyharangját. *Hönig* Frigyes harangöntő udvarában, a toronyba kerülő állványon függ a harang, melynek mély as hangja igen jól sikerült. A harangot augusztus elején helyezik a

toronyba, úgy, hogy a 11 én kezdődő minorita nagygyűlésen már meghuzzassák.

— **A király Körberhez.** Bécsből sürgönyzik. A király *Körberhez* kéziratot intézett, melyet az osztrák hivatalos lap holnapi száma közöl. A király ebben kijelenti, hogy *Körber lemondását nem fogadja el*, dacára ama nehézségeknek, melyek *Körber* működésére akadályozólag hatottak. Reményli, hogy a küszöbön álló nagy munkákban számíthat *Körber* szerfelett értékes szolgálataira. Érdekes, hogy a kéziratban Magyarországról egy szó sincs.

— **Az arad-békési ág. ev. egyházmegye közgyűlése.** *Zsilinszky* Endre dr. az arad-békési ág. ev. egyházmegye felügyelője és *Csepregi* György esperes július hó 8-ára közgyűlést hívtak össze Aradra. A holnapi közgyűlést megelőzőleg már ma is dolgoztak a közgyűlésre érkezett képviselők. Ma délelőtt 9 órakor iskolaszéki ülést, délután 8 órakor pedig az egyházmegyei közgyűlésre előtervezeteket és utána egyházmegyei gyámintézeti gyűlést tartottak. Ezen az egyházmegyei belső ügyeiről tanácskoztak. Holnap reggel 8 órakor gyámintézeti istentisztelet lesz, a melyen ifj. *Zsilinszky* Endre megyes egyházi lelkész mond szentbeszédet. Az istentisztelet után a gyámintézet javára offertorium. Délelőtt 9 órakor az egyházmegyei közgyűlés kezdete, délelőtt 12 órakor a Kass-vendéglőben. Délután 8 órakor folytatják a közgyűlést, mely valószínűleg csak a késő esti órákban ér véget. Az egyházmegyei képviselők különben ma délelőtt a Millennium sörözőben külön teremben ebédre, este a Kass-vendéglőben vacsorára gyűltek össze. A holnapi közgyűlésnek ezek a tárgyal:

1. Egyházmegyei felügyelő megnyitása. 2. A közgyűlés megalakulása. 3. Esperes évi jelentése. 4. Egyházmegyei iskolaszék jegyzőkönyve. 5. Egyházmegyei számvizsgáló bizottság jegyzőkönyve. 6. Egyházmegyei pénztárvizsgáló bizottság jegyzőkönyve. 7. Egyházmegyei költségvetés 1904. évre. 8. Bányakerületi számadások 1902. évről. 9. Bányakerületi költségvetés 1904. évre. 10. Hiványügyek. 11. Szabályrendeletek. 12. Kérvények. 13. Felelőbeszések. 14. Választások. 15. Indítványok. 16. Kerületi közgyűlésre követelek kiküldése. 17. Jövő közgyűlés helye. 18. Jegyzőkönyv hitelesítése iránt való intézkedés.

— **Kilépések a függetlenségi pártból.** A függetlenségi párt tegnapi határozatát úgy értelmezik, hogy azoknak, kik az obstrukciót folytatják, ki kell lépniük pártból. Néhány napig lesznek még felszólalások a Házban. Kik azonban tovább is folytatják az agyonbeszélést, ki fognak lépni. Ma *Bedőházy* János képviselő jelentette be a függetlenségi pártból való kilépését.

— **Khuen-Héderváry mandátuma.** Temesvár város törvényhatóságának megbízásából ma *Telbiss* Károly polgármester megjelent a szabadelvű pártklubban és bejelentette *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnöknek, hogy hétfőn egy temesvári küldöttség szándékozik Temesvárról feljönni Budapestre és a miniszterelnöknek felajánlani a mandátumot. *Khuen* gróf miniszterelnök kijelentette, hogy örömmel fogadja el a jelöltséget.

— **Házasság.** *Eisler* Hugó dr. fővárosi orvos vasárnap vezette oltárhoz Budapesten *Weiss* Juliskát, illencfalvi *Linczer* Károly unokáját.

— **Kiss Ernő szobra.** Nagybecskerekéről írják: *Kiss* Ernő tábornoknak, a 48-as harcok egyik vértanújának Torontálvármegye székhelyén, Nagybecskereken szobrot készülnék állítani. A mozgalom élén dr. *Dellimanics* La-

josné, a főispán neje áll, a ki országos gyűjtés útján óhajtja a szobor felállítására szükséges költségeket előteremtteni.

— **Eljegyzés.** Özv. jáki *Tóth* Istvánné és néhai jáki *Tóth* István csász. és kir. kapitány, a vaskorona rend lovagjának leányát *Sacikát*, folyó hó 6-án eljegyezte *Kunetz* Zsigmond.

— **Az Asztalos Sándor-utcai késelés áldozata.** Szombaton éjszaka, az Asztalos Sándor utcában történt késelésből gyilkosság lett. *Szekeres* Lázár, a megszuirt áldozat ma az aradi kórházban meghalt. Azóta, hogy szombaton éjszaka a gyilkosság színhelyéről a kórházba bevitték, egyszer sem tért magához reszméletlen állapotából, ma pedig meghalt. A szurás, melyet *Gácsa* András zsebkésével ejtett *Szekeres* Lázár mellén, tulajdonképpen nem lett volna feltétlenül halálos s ha belső komplikációk elő nem állnak, *Szekeres* nyolc-tíz nap alatt felgyógyult volna. A három-négy centiméternyi mély, szurás azonban üteret ért s ebből belső vérzés, majd agyvérömlés származott. *Szekeres* holttestét *Nagy* József vizsgálóbíró ma délután boncoltatta föl a törvényszéki orvosokkal. *Gácsa* András, a gyilkos, az ügyészség börtönében ül.

— **Változások a szegedi csendőrkörületben.** Mint annak idején megirtuk, a honvédelmi miniszter Brassóban új csendőrkörületet létesített, melynek parancsnokává *Dombrádi Nagy* Gyula csendőralezredest nevezte ki. Az új csendőrkörület létesítése, mint a Rendeleti Közlöny mai száma írja, több rendbeli változást idézett elő a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnokságban. A II. kerületből a brassói kerületbe beosztottak: *Báró* Gyula százados, orsovai szárnyparancsnokság, *aldobolyi Rákasi* Gyula főhadnagy, lugosi ideiglenes szárnyparancsnok, *Kleiner* Gyula főhadnagy orsovai, *Lukovics* Gyula hadnagy, *Zolko* Henrik hadnagy karánsebesi szakasparancsnok, *Glaz* Odón hadapród-tiszthelyettes, *Winter* Antal, *Bacsinszky* Zsigmond és *Krajcsovic* János II. oszt. törzsőrmesterek. Viszont a többi csendőrkörületből a II. csendőrkörületbe helyezettek: *Virág* László főhadnagy aradi ideiglenes szárnyparancsnok, *Székely* Béla főhadnagy aradi, *Nevelits* Kálmán hadnagy borosjenői, *Barssy* Gusztáv hadnagy gyulai szakasparancsnokok; *Kiss* Péter és *Kupcs* Márton II. oszt. törzsőrmesterek.

— **A kikindai adópanama.** Nagyikindáról táviratozzák, hogy a nagyikindai adóhivatalnál a napokban az adópénzek elszámolása körül nagy visszásságok jöttek nyomára. Az adóhivatalnak ugyanis kötelessége az adóbevételeket a most már államosított megyei főpénztárhoz bejelenteni, de ezt éveken keresztül elmulasztották. *Jankó* főispán, akinek ez a dolog tudomására jutott, a pénzügyigazgatóság egy hivatalnokát küldte ki, aki eddig körülbelül 8000 korona hiányt fedezett fel.

— **Egy havi közigazgatás.** *Aradmegye* közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt ülését. Hosszasan foglalkoztak itt a *kurtakéri iskolának* lapunkban is említett ügyével. A bizottság felhívására a gör. kel. szentszék tiltakozott az ellen, hogy az iskolában tyukok szaladgálnak, s hogy a tanító a naplót meghamisítja. Kikel a szentszék az ellen, hogy miért közölte a bizottság ez ügyet a lapokkal. *Varyassy* Árpád tanfelügyelő indítványára tudatják a szentszékkel, hogy a közigazgatási bizottság ülésel nyilvánosak, s azokon a sajtó résztvehet. A tanfelügyelő a megyebeli felekezeti iskolákat illetőleg újlag panaszkodott. *Ruszu* György diécsi tanítót, mint a gör. kel. szentszék bejelentette, hanyagság miatt elbocsátotta állásából. A tanfelügyelő bejelentette, hogy a m.-szlatinai iskola, a Munkgyár leégése miatt, megszűnt. Egyben örvendetesen jelentette, hogy a megyében legközelebb 11 tanítói állást töltenek be. A pénzügyigazgató bejelentette, hogy a gyámipénztári tartalékalapot új rendelkezéshez képest, 1901-től visszamenőleg megadóztatta. A bizottság ezzel szemben állást foglal és a közigazgatási bíróságtól elvi döntést provokál. Foglalkoztak *Szintye* nagyközség lakóinak kérelmével, hogy kisközséggé alakuljon át a helységük. *Boros* Iván tb.

főjegyző előadása alapján, miután az előjáróság a kérelem ellen van, azt elutasította azzal, hogy akkor van a kérelemnek törvényes alapja, ha az átalakulást az egyenes adófizetők többsége kívánja. Az ülésen Urbán Iván főispán elnöklése alatt jelen voltak: Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Zselénszki Róbert gróf, Bánhidy Antal báró, Beles János, Králitz Gyula, Nachtnébel Odön, Takácsy Sándor dr., Dálnoki Nagy Lajos alispán és az előadók. A város közigazgatási bizottsága ma délután a városháza tanácstermében ülést tartott. Az ülésen a szakeladók szokásos havi jelentésén kívül egyéb közérdekű tárgy nem fordult elő.

— **A szultán remeg.** Sok hír szivárgott ki eddig is a Yildiz-kioszkból, a mely arról szól, hogy a padisah, a nagy török birodalom ura, örökös rettegésben él és soha percig sem hagyja el az aggodalom, hogy valami olyan baleset éri, mely nem ritkán szokott előfordulni a török császári palotában. De amióta a szerb királyi pár az ösmertes katonai foradalomnak esett áldozatul, azóta a szultán még jobban retteg. A padisah tudomás szerint megtiltotta az újságoknak, hogy hírt adjanak a belgrádi királygyilkosságról. Nem is jelent meg a török birodalom területén egyetlenegy híradás sem a június 10-iki véres eseményekről. Csak amikor I. Péter király trónralépett, akkor közölték félhivatalosan, hogy: „Sándor szerb király elhalálozván, Karagyorgyevics Pétert proklamálták királylyá.” A török császári palotában azonközben a kémek számát megnagyobbították és a palotaőrséget megduplázták. Az összes katonatiszteknek és hivatalnokoknak újra fel kellett esküdniük. Minthogy a szerb államcsínyt a katonaság hajtotta végre, a szultán különösen katonákra gyanakszik és azt hiszi, hogy a katonatisztek újra felesketésével egyelőre megszűnt minden veszedelem. Anglia magatartása ismét több bátorságot adott a szultánnak, aki ekkor megengedte, hogy a konstantinápolyi lapok a belgrádi eseményekről szóljanak. Ezek most nagyon dicsérik Anglia kívánságát a gyilkosok megbüntetésére vonatkozólag és az európai sajtó ama nyilatkozatait közlik, a melyek a gyilkosságot a legélesebben elítélik. A török néppel azt akarják minden áron megértetni, hogy a civilizált világ kárhoztatja a királygyilkosságot és példás megbüntetését követeli. S most egyszerre humanitásról, civilizációról kezdenek beszélni Törökországban, ahol eddig ezek a dolgok az ismeretlen fogalmak közé tartoztak.

— **Birtokvásárlás.** Návay Géza, kir. hercegi uradalmi intéző Kis Jenőről, a Debreceni Előd Takarékpénztártól megvásárolta Tasnádon a volt Jurenák-féle ezerholdas sződemeteri birtokot.

— **Magyar korona a kétféjű sasen.** Temesvárról kapjuk az alábbi értesítést, amelyből kitűnik, hogy katonák a maguk szakállára akarják megoldani a *közös cimert*, persze, igen furcsa módon. A Temesvárott állomásozó 24-ik gyalogezred naponként muzsikált az egyik sétány parkjában. Néhány nap óta a térzene programján igen sajátos díszítés jelenik meg. A kétféjű sas éktelenkedik a német nyelvű program fölött. Az egyik fejen az osztrák, a másikon pedig a magyar korona van. Egy tiszt a hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy a katonai kaszinó így oldotta meg a *közös cimert*. A kettős fejű császári madár egyik fején a magyar korona! Nevetséges volna, ha egyszersmind nem háborítaná föl az embert.

— **Az Alavanticok.** Amikor Péter király Gentből hazájába utazott, tudvalevőleg kedves meglepetés érte Bécsben: egy öt esztendőös leánya fölkapaszkodott vasuti kocsijába a átnyújtott felségnek egy virágbokrétát.

— Hogy hívják, leányom? — kérdezte tőle a király.

— *Milenkovics-Alavantic* Szlavka vagyok, annak az Alavanticnak a leánya, aki felsé-

gedért Sabácon nyolcvan golyótól leterítve hősi halált halt.

A leánya nagynénjével, *Schneiderné-Alavantic* Szlavkával a minap Belgrádba utazott. A vonaton egy újvidéki újságíró beszélgetést folytatott vele. A beszélgetésről ezt jelentik nekünk:

— Bécsben ugymond *Schneiderné*, az agyonlőtt Alavantic huga, kimentünk a vasutra. A kis Szlavkával voltam. Mindenáron bokkrétát akartam a kis leánnyal átnyújtani. A bécsi szerb főkonzul nem akarta a király elé engedni, de egy jó emberem, Norvert bécsi detektiv, boldogult Milán egyik híve, odavezette a kis Szlavkát. A király kegyesen fogadta a kis leányt és mikor megtudta, kinek a lánya, megcsókolta és sokáig átölelve tartotta. A kis Szlavkával lemegyek Belgrádba, hogy kegyelmet kérjünk ártatlanul rabságban szenvedő öcsémért.

A kis szőke szépség arca fölvidült s az örömtől átszellemülve beleszólt a beszélgetésünkbe:

— Igen, elmegyek a jó királyhoz! Ő szeret engem. Bécsben, a mikor a bokkrétát nyújtottam át neki, megcsókolt, nem is akart engedni! Ő szeret engem! Oda megyek hozzá és azt fogom neki mondani: „Felséges uram! Udvozöllek szerb földön és nagyon kérlek, szabadítsd ki nagybátyámat a börtönből.” Azután megkérem, hogy engedjen elmenni apám sirjához...

A szép asszony ezeme könnyel telt meg. A szőke leánya is elkomorlyodott. *Schneiderné* így folytatta:

— Apám a nyolcvanas években Belgrádban lapszerkesztő volt, tudták, hogy Karagyorgyevics-párti és amikor egyszer a lapjában az Obrenovicsokat dicséző cikk jelent meg, ezt gunynak vették és eltölték tizenöt évre. Bátyám megesküdött, hogy boszut áll ezért. Meg akart halni Karagyorgyevicsért. Sabácon pucst csinált. Ennek eredményét tudják: nyolcvan golyó bátyám testében... Öcsémek ekkor letartóztatták és ma is fogva van ártatlanul. Ot akarjuk kiszabadítani.

— **A politikai nadrág.** Beköszöntvén a forró nyári napok, amikor az ember hihetetlen mennyiségű itálnak és hűsítőnek az elfogyasztására képes, a képviselőházban is feltűntek a szellős, könnyű, világos ruhák, valóságosan olyanok, aminket a trópusok alatt viselnek kényelemszerető, praktikus gentlemanek. De ezeket a világos ruhákat csak ellenzéki férfiak öltik magukra, lévén ez az obstrukció dressz, melyet csak harcias honatyák vesznek fel. Tegnap Olay Lajos és Pap Zoltán már ilyen harci mezben jelentek meg a képviselőházban és a folyosókon fel is hangzottak a megjegyzések.

— Ahá az obstrukciós ruha!

A Kossuth-pártnak egy fiatal tagja úgy jelent meg, hogy kék zakkó és világos nadrág volt rajta. Elkezdtek csipkedni.

— Hát te micsoda kétkulacsosságot viszel végbe? Harci nadrágot viselsz és békés kabátot? Olyan vagy mint a denevér, amelyik hol madárnak, hol emlősnek adta ki magát.

A fiatal képviselő elpirult és mert ezzel elárulta, hogy „ugrik”, hát csipkedték tovább:

— Csunya dolog, mikor egy ember így ingadozik és ilyen határozatlan! Vagy békepárti vagy és akkor tessék sötét nadrágot is fölvenni, vagy a küzdőkkel tartasz és akkor végy fel a fehér nadrág mellé fehér kabátot is! De az nem járja, hogy valaki ilyen felemás ruhával meg akarja téveszteni mind a két pártot! Kétkulacsos!

Es folytatni akarták tovább is az ugratást, hanem a képviselő hirtelen eltűnt. Vagy egy félóraig nem is volt látható. De aztán megint előbukkant még pedig — *másik sötét nadrágban*. Időközben tudniillik hazament és más politikai inexpressiblet huzott fel.

— **Az aradi fogház lakói.** Az aradi törvényszék börtönében az ügyészség kimutatása szerint kilencvenhat személy van elzárva. Ezek között 89 férfi, 8 nő. Jogerősen elítélt 80, felebbezés alatt áll, 6, vizsgálati fogoly 11. A rabok a múlt hónapban 51 korona 80 fillért kerestek. Boteg közülök tíz-negy.

— **Szerencsétlenség a budapesti cirkuszban.** Legújában nagy feltűnést keltett Budapesten, a cirkuszban a „looping loop” nevű hajmeresztő mutatvány. Mister Brown, a vakmerő angol, minden este befeküdt egy vashengerbe, amelyben kötelekkel odakötöztette magát. A vashengert egy meredek lejtőről leengedték, s ekkor a henger egy kör alakú pályába futott be, mely függőleges irányu. Mikor a vakmerő légi utas, mert annak lehet nevezni, visszajött, egy vízszintesen fekvő pályára jött vissza. Ma este is így történt ez s mr. Brown már megjárta hengerjével a veszedelmes kört, mely hasonlít egy tekepálya dobjához, s már az egyenes úton volt, mikor a henger egyszer csak egy kiálló vaslemezben megakadt s kiugrott a pályából. A szolgazemélyzet s az akrobata felesége odafutottak, kinyitották a hengert s mosolyogva, a közönség üntető tapsai mellett szállt ki mr. Brown. Felesége karján befelé indult, de alig tett két három lépést, mikor hirtelen eszméletlenül összerogyott. Az öltözőbe vitték s onnan a lakására szállították.

— **Halálozás.** Ozv. *Oldak* Istvánné szül. Sántha Judit 7-én 85 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 8 órakor lesz a Part-utca 9. számú házból.

— **Egy földbirtokos tragédiája.** Hétfőn este egy rendőr Budapesten, a lánchidon egy elegánsan öltözött férfit vett észre, aki *térdelve-fenhangon imádkozott*. Előbb azt hitte, hogy az illető öngyilkosságra készül, majd látta, hogy a szerencsétlen örült. Bekísérte a rendőri központba, ahol épp akkor egy uriaszony sirva panaszkolta, hogy férje, *Novák* József selmecebányai földbirtokos — akin az utóbbi időben az elmebaj tünettel mutatkoztak — eltűnt mellőle a Kossuth Lajos-utcában. A boldogtalan földbirtokos a múlt évben karácsonykor levágás közben leesett a lováról s akkor kisebb foku agyrázkódatást szenvedett. Azóta folyton betegkedett s pár nap előtt kitört rajta a téboly. Dühöngött, tört, zuzott. A kétségbeesett felesége orvosi tanácsra elhatározta, hogy a Schwarzer-féle gyógyintézetbe helyezi el szerencsétlen urát. Hétfőn érkezett fel a boldogtalan asszony férjével s a házi orvossal Budapestre. A Kossuth Lajos-utcában betértek egy fehérneműkereskedésbe, hogy ott az elmebajos embernek bevásárolják a kórházban szükséges fehérneműket. Valahogy a vásárlók között Novák az utcára jutott s kétségbeesett felesége, ki a rendőrséghez fordult, ott megtalálta az urát épp, mikor a Lánchidról hozták. A szerencsétlen földbirtokost a felesége ezután kocsin rögtön a Schwarzerbe vitte.

— **Öngyilkos asszony.** *Balog* Dávid jómódu zímándujfalusi gazda felesége, ma reggel marólugot ivott. A járási orvos részesítette az első segélyben, s megállapította, hogy az asszony nem marad életben. Hogy mi vitte azt öngyilkosságra, nem tudják.

— **Vásár utáni híradás.** Közvetlen forrásból értesülünk, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza, Aradon, a Szabadságtéren mindama nyári cikkeket, amelyek a mostani nyári vásár alkalmából el nem fogytak, különösen mérsékelt és kedvezményes áron szándékozik eladni. Mint-hogy a cég igen nagy raktárral rendelkezik és semmi esetre sem szándékozik ennek egy részét jövőre eltenni, az áruház eljárását feltétlenül indokoltnak tartjuk, s egyben arra főhívjuk mindazok figyelmét, akik különös kedvezmények mellett, szeretnek tartjuk megvásárlásokat tenni. Fontosnak tartjuk megjegyezni azt is, hogy bár az árak a képzelhető legalacsonyabbak, mindamellett a lényeképedvezmény továbbra is életben marad; vagyis 10 korona bevásárlás mellett mindenki kap egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen, csupán a díszes papírkötéért térítendő meg 8 korona. Érdekes, hogy mostanában a képek feltűnően jól sikerülnek.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fog-szépítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.
— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-ter 15. (Dengl ház). Gyógyszereszeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

Egy orosz nagyherceg regénye.

(A későn érkezett kegyelem.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Alexandra Jozefa orosz nagyhercegnő, aki komoly vesebajban szenved, rendkívül szerencsétlen asszony. Legfiatalabb fia, Konstantin nagyherceg, a múlt évben súlyos idegbetegséget kapott és legidősebb fia az orosz udvar hallatlan bosszantásai miatt sok év óta szintén gyógyíthatatlan elmebeteg. Miklós nagyhercegnek élete története valóságos regény.

Egy fiatalkori bolondságot, melynek oka állásához nem mért szerelem volt, a szülői ház, összes állásainak és méltóságainak elvesztésével és száműzetéssel bünhődte meg. A kegyetlen ítélet, melylyel II. Sándor cár, az akkor még 22 éves Ifjut büntette, nagyon rossz világot vet a cárra. Még 1872-ben történt, hogy a fiatal nagyherceg szenvedélyesen beleszeretett egy francia színésznőbe, aki a pétervári Michelszínház legkedveltebb primadonnája volt.

Mint a legtöbb 22 éves fiatal ember, ő is azt hitte, hogy imádottja nélkül nem tud megélni és elhatározta, hogy szökik a kedvesével. Csak éppen az hiányzott, ami más polgári szerelmeseknél sincs bőségben, — a pénz. Hogy ezt megszerezze, a fiatal nagyherceg egy megfontolatlan, veszedelmes lépést tett, mely nem lett volna helyrehozhatatlan, ha az akkori pétervári rendőrkapitány, Trepow tábornok, akinek az eset tudomására jutott, tubuzgóságában nem a cárhoz, hanem előbb a nagyherceg szüleihez fordult volna. Ennek a jelentésnek következményei végzetesekké váltak a nagyhercegre nézve. Miklós nagyherceget törölték a hadseregből és a Krim egy félreeső zugába száműzték, a honnan több évi tartózkodás után Orenburgba küldték. A nagyvárosi élethez szokott világi ott abban a félázsiai helységben elkövette a második ballépést, mely a cár szemében megbocsáthatatlannak tetszett. Megházasodott, és pedig az orenburgi rendőrmester lányát vette nőül. Hogy ez a lépés csak a magány és a kétségbeesésnek volt a következménye, bizonyítja az is, hogy házassága végig boldogtalan volt.

Mikor Pétervárott értesültek erről a házasságról, a szerencsétlen embert Orenburgból Paszkentbe, Középázsia legszomorubb városába küldték, ahol évtizedeken keresztül az volt a főmulatsága a szegény száműzötteknek, hogy a szűk utcákon barangolt. A trónváltozás sem enyhített a sorsán. III. Sándor ép oly kegyetlen volt, mint az atyja. III. Sándor meghalt, és fiának, a jelenlegi cárnak is hét évre volt szüksége, míg megengedte szerencsétlen bátyjának, aki fiatalkori bűnéért egész életével lakolt, hogy Taszkentből egy krimi városba Balaklavába jöjjen.

A szegény, belül teljesen megtört száműzött az egész emberöltőnyi egyedüllét alatt elvesztette az eszét. És keserű gunynak tetszik, mikor azt halljuk most, hogy a leghíresebb orosz elmegyógyászok egyike, egy hasonlókép

nagy tudású méltóság kíséretében, aki mellesleg elnöke az orvosi tanácsnak, leküldettek Krimbe, hogy a „drága beteg“-en, ha lehetséges, segítsenek. — Mégis szép dolog a kegyelem.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Aradváros törvényhatósági bizottságának 1903. évi július hó 8-án tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak folytatolagos sorrendje:

43. A magy. kir. miniszterelnök értesítése kineveztetése és az új kormány megalakítása tárgyában. 44. Urbányi Béla főpénztárnok kérvénye hat heti szabadságidő engedélyezése iránt. 45. Kövér Zsigmond irodai segédtsízt kérvénye négy heti szabadságidő engedélyezése iránt.

Arad a múlt hóban.

— A polgármester jelentése. —

A városi közigazgatás menetéről az 1903. évi június hóra vonatkozó jelentését a következőkben terjeszti elő *Institoris* Kálmán polgármester:

A trachomás betegek száma volt május hó végén 4, szaporodott 2, maradt 4, a kórházban kezeltetik 4, idegen 2. Elhalt összesen 84 egyén, 51 férfi, 33 nő, az elhaltak között helybéli 31, idegen 53. Baleset következtében meghalt 4, öngyilkosság előjött 1, halva született 1. A megyei kórházban ápolgatott 503 egyén, az izraeliták kórházában 16, összesen 519, ezek közül gyógyult 182, javult 118, meghalt 24.

A népesedési viszonyok a múlt havihoz képest rosszabbodtak. Elve született 116 gyermek, 59 fiú, 57 leány; törvényes 108, törvénytelen 8. Házasság kötött 43.

A személybiztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 35 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 35 esetre nézve ki nyomoztattak. A kihágási bíróságnál május hóról elintézetlen maradt 60 ügy, június hóban befolyt 230, ebből elintézetett 231, elintézetlen maradt 59. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintézetett 13. Beiratott 27 cseléd.

A városi szegény ápoldába elhelyezve volt 109 egyén, június hóban felvétellett 7, meghalt 4, kibocsátatott 5, maradt a hó végén 107. A havi segélyben részesített városi szegények száma volt május hó végén 632, júniusban felvétellett 6, a segélyezés megszűnt 3 egyénnel, maradt e hó végén 635 városi segélyezett. Tűz 3 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem élt.

A községi bíróságnál május hóról tárgyalás alatt nem maradt ügy, június hóban befolyt 1076, elintézés alatt állott összesen 1076, ebből elintézetett 1076. Végrehajtás foganatosított 193, árverés tartatott 3. A katonai ügyek szabályszerűen vezettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 287 közös hadseregbeli és 58 honvéd tartalékos. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 4 tábornok, 15 törzstiszt, 46 főtiszt.

Allami adó befolyt pénzben és leírás útján 25312 korona 44 fillér. Hadmentességi díj befolyt pénzben 84 kor. 4 fillér. Betegápolási pótdíj 706 kor. 46 fillér. Jog és bélyegilleték 3805 kor. 98 fillér. Szarazéri költség 155 kor. 76 fillér. Iparkamarai díj 134 kor. 90 fillér. Községi adó 16331 kor. 08 fillér. Utadó befolyt pénzben 1875 kor. 82 fillér. Atirási díj 3971 kor. 46 fillér, csatornázási költség befolyt pénzben 7392 kor. 98 fillér. Idegen közadók 302 kor. 99 fillér. Idegen közadó leírás útján 89 kor. 32 fillér.

Az adóügyi osztály befejezte a csatornázási költség kivetés összegezését, folytatta a hadmentességi díj kivetése körüli előmunkálatokat, elkészítette a kérvénystatisztikát.

A házi pénztár bevétele volt 211027 kor. 7 fillér, kiaoása 202634 kor. 75 fillér, maradványa 8392 kor. 32 fillér. Az utépitési alap bevétele volt 281961 kor. 38 fillér, kiadása 121999 kor. 70 fillér, maradványa 159961 kor. 68 fillér. A különféle alapok bevétele volt 904528 kor. 52 fillér, kiadása 104344 kor. 42 fillér, maradványa 800184 kor. 10 fillér. A sorompóknál szedett közeletvám folyt be 3901 kor. 2 fillér. Helypénz 4859 kor. 52 fillér. Partvám 784 kor. 36 fillér, összesen 9544 kor. 90 fillér, kiadása volt 1849 kor. 26 fillér, maradt tiszta jövedelem 7695 kor. 64 fillér. 1903. ja-

nuár 1-től június végéig befolyt közeletvám 26308 kor. 66 fillér, helypénz 30517 kor. 44 fillér, partvám 1872 kor. 18 fillér, összesen 58693 korona 28 fillér, kiadása volt 12279 korona 31 fillér, maradt tiszta jövedelem 46412 korona 97 fillér.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A regruta pofonja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Az aradi törvényszék főtárgyaló tanácsa előtt ma egy hirtelen kezű regruta állott, aki úgy talált pofon ütni egy világosi embert, hogy ennek megrepedt a dobhártyája és ma is süket az egyik fülén.

Ifjabb *Badel* Antal ez a szerencsétlen kezű ember, hatalmas szál legény, mammuth az emberek között, szinte enyhítő körülménynek lehetett volna beszámítani az ítélet hozatalánál rettenetes nagy erejét, mert bizonyos, hogy ez a vádlott kicsit ütni nem tud.

A pofon eredete pedig oda vezethető vissza, hogy a múlt évben, mikor sorozás volt Világoson, bevették katonának is: a fiatal óriás erre örömben-e, vagy bujában, azt talán ő sem tudta, a világosi nagy kocsmában gyakran betekintett a pohár fenekére. Jókedvűen, tánclelésben lejtett ki a korcsmából, mikor az ajtóban összeütközött *Schwarcz* Antal idősebb világosi gazdával. *Schwarcz* kemény hangon ráírvált a legényre, aki aztán kétszer is megkérdezte a sértegető *Schwarcz*tól:

— Engem illet ez a sértegetés?

Schwarcz ráhagyta, hogy igen. A fiatal regruta erre pofon vágta *Schwarcz*ot, akinek berepedt a füldobja. Minthogy 20 napnál tovább tartott a gyógyulás, az ügyészség súlyos testisértés miatt perbe fogta.

Ma volt a főtárgyalás, melyen *Fábián* Lajos dr. táblai bíró elnökölt, a tanács tagjai *Földes* János és *Szöllőssy* Jenő dr. volt. A vádhatóságot *Szokolcsay* Lajos kir. alügyész, a védeimet *Vajda* dr. ujszentannai ügyvéd képviselte.

A bíróság a hatalmas tenyerű regrutát 14 napi fognázra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, július 7.

Környékünkön még igen keveset arattak, de új esőt ismét kaptunk, melynek pusztítását a gazda tovább sinyli.

Szerencse, hogy az idő kissé szeles, így az eső hamarabb szárad fel.

Az eső a kapás növényekre jó hatással van. Tartós 14 napi száraz időre volna szükségünk, hogy az aratást jól végezhessük.

Eddigi kilátások közepes eredményt ígérnek. Mintegy 1000 métermázsa buza és 300 métermázsa tengeri kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 6:60—6:70.

Buza közép 6:50.

Tengeri 6:10—6:20.

Rozs névleges jegyzés 5:50.

Arpa névleges jegyzés 5:50.

Zab névleges jegyzés 5:30.

Az irányzat változatlan.

— Arad állatorvialma. Az aradi állatorvosi hivatal kimutatása szerint Aradról a múlt hónapban összesen 762 darab állatot szállítottak el; két lovat, 840 drb. szarvasmarhát és 420 sertést. Ezek közül belföldre szállítottak 250 darab szarvasmarhát, 880 sertést, összesen 630 darabot, belföldre pedig 132 jószágot.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 7.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, a vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 30.000 métermázsza került forgalomba, szilárdan tartott áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás esős.

Esti tőzsde. Berlin 1/2, Páris 5 magasabb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.21—7.22
Rozs októberre	6.11—6.12
Zab októberre	5.33—5.34
Tengeri júliusra	6.34—6.35
Tengeri augusztusra	6.33—6.34
Tengeri szeptemberre	6.37—6.38
Tengeri 1904 májusra	5.23—5.24
Ropce augusztusra	11.55—11.65

Zárás 5 órakor:

Buza októberre	7.20—7.21
Rozs októberre	6.11—6.12
Zab októberre	5.33—5.34
Tengeri júliusra	6.32—6.33
Tengeri augusztusra	6.32—6.33
Tengeri szeptemberre	6.37—6.38
Tengeri 1904 májusra	5.20—5.21
Ropce augusztusra	

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 7. —

Magyar deszendó: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon felül sulyban 110—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 120—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 118—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 112—4 fillérig.

Sertéseladás. Július 4. napján volt készlet 46.509 darab, július 5. napján főlhajtott 663 darab, július 6. napján elszállított 769 darab, július 7. napján maradt készlet 46.403 darab. Üzlet: Változatlan.

NAPIREND.

Július 8. Szerda. Róm. kath. naptár: Erzsébet királyné. — protestáns naptár: Erzsébet királyné. — Görög-kel. naptár (június 25.): Febrónia. — A nap kel 3 óra 56 perckor, nyugszik 7 óra 41 perckor.

Költősej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; keddén, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett álló terem

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, semmi vagy kevés csapadék.

Július 8. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — Az arad-békési ág. hitv. ev. egyházmegye közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felé:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. dn.	4.30	Személyvonat este	6.56

Motor menetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

Sz es z ű z i e t

— Július 7. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 orona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12*80—13— korona mmásanként.

CSARNOK.

A doktor úr.

Irtá: Szabó Ferenc. [7]

(Folytatás.)

X.

Mi történt ezalatt a Králik-portán? Körülményesen nem adhatunk számot róla. Várták vacsorára a doktort: az bizonyos. Valamint az is bizonyos, hogy Gáspár ur meg az asszony-ság között nem a legnagyobb párbeszéd fejlett ki, amiért, hogy nem volt életrevalóbb, nem kísérte, vagy nem fogta el a saját vendégét. E beszélgetés következményének tekinthetni azt, hogy a szolgáló egymásután három ízben is átfutott a szomszédba, hogy tiszteltetik a doktor urat a kéretik, hogy siessen! Minthogy pedig Mihálikéknál zárva volt az ajtó, ablak, a találékony cseléd okosabban nem tehetett, elment az utcavégre, kicicázta, kibeszélgette magát s azzal a válaszsával tért vissza, hogy a doktor ur nem jön, nem is fog, mivel éppen most rendelték oda a bandát, hogy huzza világos virradtig a talpuk alá.

Az elkésereését, mit e hírvétel szült, elképzelné sem lehet. Az asszony-ság legott kiadta a megmásíthatatlan parancsot az urának.

— Többé ne merj szóba állni ezzel a némberrrel, sem az urával, akik kötéllal fogják a más vendégét. Még köszönteni se próbáld, mint ha meghaltak volna; különben olyan patáltát csapok, hogy hire megy.

Nagy szó ez a „patália“, aki tudja, hogy miben áll! Králik uram inkább megígérte, hogy ha a harmadik szomszédba kell mennie, elkerül a városon keresztül s úgy tér vissza, csak szent legyen a házi béke.

Mariska is megkapta maga ultimátumát.

— Át ne merd lépni ennek a Sodomának a küszöbét, gondolni se merj rájuk többé s ha észreveszed, hogy az a festett páva ilyen vagy olyan vagy olyan ruhát öltött magára, okvetlen más fajtát ölt fel, nehogy azt higgyék az emberek, hogy összeköttetésben állunk velők, mert ez nagy gyalázat volna a történetek után!

Éjfélre járt az idő, de még nem csillapult le annyira a vihar, hogy nyugalomra térhettek volna. Egyszer azonban valaki félfenken kocogott az ajtón, mire sűrű hajlongások s még sűrűbb hocsánatkérések közt belépett a doktor ur.

Alig tudtak ráismerni, úgy oda volt a lelki vádtól. Mintha valaki forró lugba mártva, hideg zuhatag alá tartotta volna, honnan aztán a mángorló alá került, hogy egyetlen porcikája se maradjon ép.

Nem is készt háborgó indulatának kifejezést adni, elmondva mindent, hogy Mihálik uram miként ragadta öibe, miként zárták be utána a kaput, hogy ültették, hogy tömték tele valami rettenetes étellel, melytől még most is égnek áll minden hajszála. Bosszantó emberek ezek. És mi mindent nem beszéltek a fülébe, hívták, édesgették, komoly ember el sem is mondhatja pirulás nélkül, hogy formaliter megkinálták a lánnyal, igérvén vele hater forintot, ha feleségül veszi. Ilyen vásárt csinálni a szeméremmel: lelkellenség!

Mint szomszaj föld az erőt, úgy nyelte a Králik család e nemes fölháborodás szavait.

— Nem mondtam? Mindig mondtam, hogy még efélékre is képesek! — pattogott az asszony. — Ha most a doktor urrólunk is ilyen véleményt táplál mint ezekről!

— Isten ments! Hamarabb találnék szennyfoltot a napban, mintsem a gyanu árnyékával illessem önöket! — szabadott pirulva a kedves vendég.

— Ugy, édes doktor ur, ugy. Mi nem vagyunk ilyenek. Nem csinálunk vásárt a szeméremből. Nem ugy neveltük a lányunkat, hogy kötéllal kellene megfognunk valakit a számára. A jó erkölcsű, házias, derék leány mindig megtalálja a magáét. Nem ígérgetünk

vele semmit, pedig több büszkeséggel vághatnók ki, hogy nyolc ezret adunk hozományul. De minek való volna dicsekedni ezzel?

— A halálunk után is számíthat még egy pár ezerre, hiszen ugy sem visszük le a földbe; toldotta utána Králik uram, hogy bölcs beszéddel teljesen kibékítse haragos feleségét.

A doktor ur szeme különös fényben égett. Azonban előrehaladt lévén az idő, távozni kényszerült.

— Aztán legyen szerencsénk a jövő vasárnapra, egész napra! — kiáltott utána az asszony. — Tessék egyenesen hozzánk szállni, nehogy valami tolakodó nép... Tetszik érteni? Nem szeretném, ha valami kellemtelenségenne a kedves doktor urnak.

(Folytatása következik.)

Nyári színház.

Szerdán, 1903. évi július hó 8-án:

Egy görbe nap.

Énekes bohózat táncokkal, 3 felvonásban. Irták: Csicseri Bors és társa.

S Z E M É L Y E K:

Borsszem J.	Németh A.	Tarjagos Illés Győre	Alajos.
Vöröshegy J.	Füredi J.	Dicsőfi Loránt	Juhász S.
Leona, neje	Csigaházi E.	Titan Laci	Németh J.
Izolda, leánya	Almásy L.	Sanyaró	Sarkadi A.
Kraxelhuber	Polgár S.	Hombár	Somlai A.
Krasznahubai	Szabó József.	Rendőr	Bekés Gy.
Monokles báró	Mariházi M.	Tüzoltó	Szabó László.
Kottlik	Pajor Agnes.	Kuhchnappel	Ardal Ida.
Tinike	Szilassy J.	Juci	Karácsonyi.
Mokány Berci	Békéssy Gy.	1. rikkancs	Kley Margit.
Bukoval	Könyves J.	2. rikkancs	Németh J.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Fekete Károly és neje szül. Oláh Ilona és gyermekük Ilonka, a maguk és számos rokonaik nevében mélyen megtört szívvel jelentik a felejtethetlen legjobb, legdrágább édes anya, anyós, nagymama, rokon és barátón

ÖZV. NEMES OLÁH ISTVÁNNÉ szül. SÁNTHA JUDITNAK

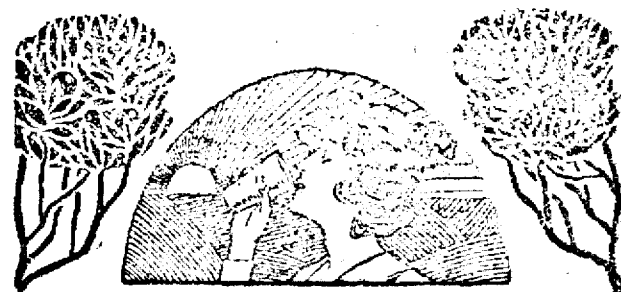
1908. évi július hó 7-én, déli 12 órakor, életének 85-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai július hó 9-én, délután 3 órakor fognak (Sarkad) Part-utca 9. számú házból az ev. ref. hitvallás szertartásai szerint tartandó ima után a helybéli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni

Arad, 1903. július 7.

Aldás emlékére! Béke poraira!

Csvak Károly első temetés- rendező intézet. Entreprise des pompes funéres. Szt. Margit részvényt. Aradon.

Rohitsi „Styriaforrás“ gyógyviz.

Gyomordaganatok és görceök, Bright-féle tüdőgyulladás, Hörg és gegebántalmak, Gyomor és bélihurut, Csukorbetegség, Nehéz székelés, Májbajok ellen. **Orvosilag ajánlva!**

Nagyszerű eredmények!

Nagybani raktár Magyarország részére: Hoffmann József Budapest, Báthory-utca 8. 2575

Ladics Pál

szobafestő és mázó

Wesselényi-utca 47. sz.

Ajánlja magát a n. é. építő vállalkozóknak, valamint a nagyközönségnek minden e szakmába vágó munkáknak a legszebb kivitelben való elkészítésére

a legolcsóbb árak mellett.

Lakásoknak féregmentessé tételét is elvállalja. 263

9290—1903. urb. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék, mint urbéri bíróság közölni teszi, hogy a Kajzer Mihály és társai szemlái lakosok kérelme folytán Szemlak község határában a telkes gazdák s birtokosok földjé-

nek tagosítása céljából az eljárás folyamatba vételét elrendelte s egyúttal az érdekelt birtokosok összehívására határnapul 1903. évi július hó 15 ik napjának d. e. 10 óráját s folytatólag július 16. d. e. 10 óráját a tagosítás megengedhetősége végett szükséges szavazás megejtésére pedig 1903. évi július hó 17-ik napjának d. e. 10 óráját mindenkor Szemlak község-házához kitűzi; a mikorra s a hova az érdekeltek azzal időztetnek meg, hogy a meg nem jelenők s illetőleg nem szavazók úgy fognak tekinteni, mint a kik a tagosításba beleegyeznek.

Aradon, a kir. törvényszék, mint urbéri bíróságnál, 1903. évi június hó 20 ik napján.

Imets,
jegyző.

1532

Egymást ölik!

a balga svábok; — bár

Vojtek és Weisz**rovarirtója**

tömegesen pusztítja őket.

Kapható 50, 80 1-40 filléres dobozokban.

Csak akkor valódi, ha minden doboz eredeti zárószallagunkkal van leragasztva. 1427

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy **Csernovics Péter-utczal**

asztalos üzletemet

Boros Béni-tér 23. szám alá, a volt Kremmer-féle asztalos üzlethelyiségbe áthelyeztem.

Elvállalok minden az épület és műbutor szakmába vágó munkákat, u. m.: épület-asztalos munkát, portálokat, bolt és irodai berendezéseket. Konyha, háló-, ebédlő- és szalon butor berendezést, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a legjutányosabb gyári árakon.

Kivonat a butor árjegyzékemből:

1 complet hálószoba matt, faragott	100 frttól
1 ebédlő berendezés matt, faragott	90 "
1 pár ágy, fényezett	18 "
1 " matt, tornyos, faragott	26 "
1 " ruhaszekrény, fényezett	25 "
1 " matt	28 "
1 kredencz matt, faragott, magas diszes és feljebb.	45 frttól

Részletfizetésre megegyezés szerint.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölköttek. — Rajzokkal díjmentesen szolgálók.

Kérve a t. cz. közönség becses rendeléseit, maradtam

Tisztelettel

Kiss Gyula,
épület és műbutor asztalos.

1400

Santonicum.

Egy régi híres Elixír a forró égaljú Olaszország gyógyfüveiből előállítva, mely most már némethonban is be van vezetve.

Kitűnő gyomorerősítő szer és óvszer gyomorhajok ellen, melyek az emésztési gyengeségekből származnak.

Elimulastja az elgyengülést, a sárgaságot, fej és gyomorfájást, hányingert, étvágytalanságot, (a mik gyomorhurutból erednek) az emésztési zavarakat, erős székrekedést, vértisztatlanságot és alhasbajokat. Azonfelül korhelykedésnél rögtön kijózanító szer. 1 palacska 1 korona 20 fillér.

Kapható:

2671

Hajós Árpád, gyógyszerész urnál Arad.

Vezérképviselő: Dittmont Frigyes, Budapest.

Magyar királyi állami ménésparancsnokság Mezőhegyesen.

620—1903. sgdt. ikt. szám.

Lóárverési hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésintézetben kiselejteztetett lóanyag folyó év július hó 21. és 22-én árverés útján a helyszínén eladásra kerül és pedig:

körülbelül	102 darab 3 éves herélt
	25 " anyakancza,
	16 " 4 éves kancza
	15 " fiatalabb kancza,
	33 " különböző koru használati nyerges és igás lo,
	36 " kiselejteztetett igás és különböző

koru ló a helybeli ménésbirtoktól.

Az árverés kezdete naponta reggel 9 órakor.

Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönség tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1903. év június hó 30-án.

1522

Magyar királyi állami ménésparancsnokság.

**Cséplőgép és járgány tulajdonosok
figyelmébe!!**

Az 1893. XXVIII. törvények értelmében minden **cséplőgép tulajdonos köteles** baleseteknél az első segélynyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt

Mentőszekrényt

készleiben tartani.

Mint hogy fenti rend let be nem tartása pénzbírsággal jár, saját jól felfogott érdekében ajánlom legkitűnőbb szerekkel és jól zárható dobozzal ellátott

Mentőszekrényemet

Előírás szerint összeállítva, használati utasítással 5 frt.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészítetnek.

Lábizzadás**Hónaljizzadás**ellen kipróbál biztos hatású szer a **Hajós-féle****Szárit!!!****HINTÓPOR****Szagtalanít!**

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

796

HOLLEITER FERENCZ

uri és egyenruha készítő

Arad, Boros Béni-tér 29.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden uri és egyenruhának a legjobb divat és előírás szerint a legjobb anyagból való elkészítésére, jutányos árak, pontos és gyors kivitelben. Ugyisint javítások, átalakítások jutányosan elfogadtatnak. A n. é. közönség pártfogását kérem

185

illó tisztelettel

Holleiter Ferencz.

Váradi János

úr, Arad Hunyady ezélt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéház-zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmában vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyneműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 1491

MALY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalmakalap-festést, tisztítást és átalakításokat, a legújabb divat szerint. 152

Czillinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít.

Vidéki megrendelések is elfogadtatnak

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhelyezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és

1518

telefon-berendezést szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

1434

Telephon 364. sz.
Legolcsóbb óra, kerékpár és varrógép javítóműhely.

Ascher Ferencz és Társa

órák és műszerészek.

ARAD, Deák Ferencz-utca 39.

(szemben a Vas-szállóval.)

Ajánlják magukat mindennemű órák javítására 2 évi jótállás mellett, ugymint kerékpár, varrógép, író- és kötőgépek, graphon, beszélő és zenélő-gépek javítására, továbbá villanycsengő és telephon berendezésekre ugy helyben, mint vidékre jutányos árban, pontos és gyors kivitelben. Nagy raktár varrógép és kerékpár felszerelésekben. 538

Eladó vastartók.

Nagy vastartó (traverz) készletünket

cartel-áron alul eladjuk.

Ócska építési anyagainkat, u. m.: ajtók, ablakok, rácsok, lépcsők

igen olcsón eladók.

Fodor és Reisinger

mérnökök, építőmesterek. 1525

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén általánosan ösmert!

Nem csoda,

hogy csodálkoznak a felett, hogyan vagyok képes valódi fémjelzett tiszta arany ékszer és finom pontos járatu órákat oly rendkívül olcsón arusítani. Mint például:

Egy szépen díszített rem. nickel anker óra 2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasuti nickel óra . . . . . 3 forintért.
Egy erős finom aczél rem. óra . . . . . 3 frt. — kr.
Egy háromfedeles tula rem óra . . . . . 5 frt. 50 kr.
Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
Arany láncokat csak az arany értékért és csekély fagon díj.

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját magam javítok, 3 évi jótállást vállalok.

Zálogszédula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem.

Tisztelettel:

Zinner Vilmos,

műrás és ékszerész Arad, Furray-utca 2/b.

818

Vidéki megrendelések leküldésével lesznek eszközölve.

Zálogszédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1431

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Kalhofert János

mű-lakatos, vízvezeték-berendező és gépjavitó műhely

Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, u. m.:

épületvasalások,

vízvezeték berendezéseket, gépjavitásokat, légszusz motorok és gazdasági gépek, valamint varrógépek javítását.

Vidéki megrendelések leküldésével, olcsón és pontosan eszközöltetnek. 289

Alapított 1840.

Divatárház

Telefon 231. sz.

ROSENBLÜH H. ÉS TÁRSA

Szabadság-tér. ARAD, Furray-utca sarok.

A n. é. hölgyközönség szives figyelmét felhívjuk, hogy az idény előrehaladottsága miatt mindennemű divatcikkeinket, különösen ruhakelmék, mosókartonok, francia battisztok mélyen leszállított árban arusítjuk. 1406

Maradékok és kiselejtezett áruk féláron adatnak el.

Mint különlegesen ajánljuk a legjobb minőségű vásznakból, szinte maradékok, melyek igen olcsón kaphatók.